Выдаецца з 16 студзеня 1998 г.
В.а. ґалоўнага рэдактара
і заснавальнік Павел Жук
Выдавец – рэдакцыя газеты НАВІНЫ
Адрас для карэспандэнцыі:
220034, г.Мінск,
вул. Змітрака Бядулі, 6-47.
Тэл/факс: 236-89-40

НАВІНЫ

Пятніца, 19 лютага 1999 г. | № 19 (550) | Кошт свабодны

«Остарбайтэры» атрымаюць кампенсацыю

Рабская праца ў гады вайны на нямецкім прадпрыемстве

У Беларусі налічваецца каля 150 тысяч прэтэндэнтаў на атрыманне кампенсацыяў ад нямецкіх фірмаў, у якіх яны па прымусу працавалі ў часы Другой сусветнай вайны. Пра гэта нам паведамілі ў Беларускім фондзе «Узаемаразуменне і прымірэнне».

Нагадаем, што яшчэ падчас барацьбы за пасаду федэральнага канцлера Германіі Герхард Шродэр настойваў на выплаце кампенсацыяў ахвярам паднявольнай працы ў гады нацысцкага панавання. Пазней у Гановеры адбылася сустрэча кіраўнікоў буйных нямецкіх фірмаў, якія выкарыстоўвалі рабскую працу. У іх ліку вядомыя кампаніі БМВ, «Фольксваген», «Тысен-Круп», «Дойчэ Банк» і многія іншыя. Спадар Шродэр паабяцаў «вырашыць праблему без затрымак і прагматычна».

Тым часам вядомы ньюйоркскі адвакат Эдвард Фэган, абаронца ахвяраў Халакоста, пагражае нямецкім кампаніям мільярднымі зыскамі. Для таго каб выплаціць кампенсацыі асобам, якія ў часы нацысцкага праўлення бясплатна працавалі ў Нямеччыне, вырашана стварыць спецыяльны федэральны фонд. Асцерагаючыся судовых санкцыяў, «Фольксваген» і «Сіменс» паспяшаліся абʼявіць пра стварэнне ўласных фондаў па выплатах кампенсацыяў ахвярам нацысцкага рэжыму, якія працавалі на гэтых прадпрыемствах у час вайны. Як нам паведамілі ў фондзе «Узамаразуменне і прымірэнне», некаторыя беларускія газеты паспяшаліся надрукаваць пра гэта абʼявы. Аднак ніякіх выплатаў той жа «Фольксваген» яшчэ не зрабіў. Якія сродкі будзе мець новы фонд, заснаваны фірмамі і нямецкім урадам, пакуль невядома. Натуральна, што не вызначаны памер і механізм выдачы гэтых кампенсацыяў. Адвакаты ахвяраў нацызму думаюць, што ў фондзе будзе 6—8 мільярдаў нямецкіх марак, паводле іншых ацэнак, фонд будзе мець 3 мільярды марак. Ва ўсякім разе, кампенсацыі атрымаюць так званыя «остарбайтэры» з Беларусі, Расіі, Украіны, Польшчы, Чэхіі і Венгрыі. Мяркуецца, што выдаваць грошы ў нямецкай валюце будуць адпаведныя фонды ў гэтых краінах. Як сказаў старшыня Беларускага фонду «Узаемаразуменне і прымірэнне» Валянцін Герасімаў, чакаецца, што пытанне аб выплатах вырашыцца пасля візіту канцлера Герхарда Шродэра ў Маскву. Валянцін Герасімаў лічыць, што кампенсацыі за паднявольную працу павінны атрымаць вязні канцлагераў і нават тыя грамадзяне нашай краіны, якія працавалі не ў Германіі, а на тэрыторыі Беларусі.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Баршчэўскі скардзіцца на Кісяля

Лідэр БНФ Лявон Баршчэўскі просіць прыцягнуць да адказнасці старшыню Белтэлерадыёкампаніі Рыгора Кісяля за парушэнне Канстытуцыі Беларусі.

Днямі Баршчэўскі накіраваў генпракурору Алегу Бажэлку скаргу, у якой паведамляе, што яшчэ 11 студзеня ён звяртаўся да старшыні Белтэлерадыёкампаніі з просьбай прадаставіць прамы эфір кіраўніцтву БНФ. «З моманту адпраўкі звароту прайшло 35 дзён, але ніякага адказу ад Р.Кісяля я не атрымаў», — піша Баршчэўскі. На думку франтаўскага лідэра, старшыня Белтэлерадые груба парушыў некалькі артыкулаў Канстытуцыі, закон аб друку і некаторыя іншыя заканадаўчыя акты Беларусі. У сувязі з гэтым Л.Баршчэўскі просіць генеральнага пракурора прыняць у адносінах да Р.Кісяля адпаведныя меры пракурорскага рэагавання.

Язэп СІНІЦКІ

Расійскі генерал камандаваць прыбыў

У мінулую сераду Аляксандр Лукашэнка прызначыў начальнікам беларускай Ваеннай акадэміі генерал-лейтэнанта ўзброеных сілаў Расіі Міхаіла Лазарава.

Былога начальніка Ваеннай акадэміі ўзброеных сілаў РБ генерал-маёра Рыгора Флярко Лукашэнка вырашыў звольніць у запас. Да пераезду ў Беларусь М.Лазараў займаў пасаду намесніка начальніка па вучэбнай частцы Маскоўскай акадэміі бранятанкавых войскаў. Учора новы начальнік акадэміі быў прадстаўлены вышэйшым чынам беларускай арміі на калегіі міністэрства абароны. Нагадаем, што пераход Міхаіла Лазарава на працу ў Беларусь зʼяўляецца не першым выпадкам падобнага роду. За час прэзідэнцтва Аляксандра Лукашэнкі нямала расійскіх генералаў занялі адказныя пасады ў беларускіх сілавых структурах.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Запазычанасць застаецца

Як нам паведамілі ў міністэрстве статыстыкі і аналізу, запазычанасць па зарплаце ў нашай краіне на 30 студзеня склала больш за 1 трыльён 254 мільярды рублёў.

Зарплату не выплачваюць пераважна ў калгасах і саўгасах (72% ад агульнай колькасці запазычанасці), на прамысловых прадпрыемствах (18,9%), а таксама ў галіне будаўніцтва (8,3%). Налічаная ў снежні зарплата рабочых, служачых і калгаснікаў у сярэднім склала ўсяго 8 мільёнаў рублёў.

А.Д.

МАЙ 1999

16

ВОСКРЕСЕНЬЕ

ВЫБОР БЕЛАРУСИ
ЗАВИСИТ ОТ ВАШЕГО ВЫБОРА

Ганчар папярэдзіў Падгайнага

Учора Віктар Ганчар перадаў старшыні дзяржкамітэта па друку Міхаілу Падгайнаму сурʼёзны дакумент. Гэта акт аб дзеяннях М.Падгайнага, якія перашкаджаюць рабоце Цэнтральнай выбарчай камісіі.

На падставе заявы галоўных рэдактараў НАВІНАЎ, «Народнай волі», «Белорусской деловой газеты» і «Свободных новостей» Віктар Ганчар указаў кіраўніку дзяржкамітэта па друку на «устанаўленне незаконных абмежаванняў на публікацыю матэрыялаў Цэнтральнай камісіі», што парушае сёмы артыкул закона аб выбарах прэзідэнта.

Нагадаем, што старшыня дзяржкамітэта па друку Міхаіл Падгайны накіраваў папярэджанні адразу шасці незалежным газетам (НАВІНЫ, «Народная воля», «Белорусская деловая газета», «Пагоня», «Свободные новости», «Имя»). Гэтыя выданні абвінавачваюцца ў тым, што пісалі пра арганізацыю прэзідэнцкіх выбараў, прызначаных Вярхоўным Саветам 13-га склікання на 16 траўня. На думку М.Падгайнага, газеты «заклікаюць да захопу ўлады».

Віцэ-прэмʼер Уладзімір Замяталін сказаў нам, што газеты не мелі права асвятляць дзейнасць «нелегітымных» структураў. На ягоную думку, прэзідэнцкія выбары, абʼяўленыя Вярхоўным Саветам, гэта «правакацыя, на якую ў пэўнай форме рэзка адрэагуюць улады». Па словах віцэ-прэмʼера, арганізатары выбараў «ставяць кераґаз пад грамадскі спакой». Палкоўнік Замяталін, вядомы сваёй барацьбой з прэсай, мяркуе, што і на гэты раз «адна з структураў улады выканае свае абавязкі». Што канкрэтна пагражае незалежным газетам за далейшую публікацыю матэрыялаў па выбарчай кампаніі — віцэ-прэмʼер сказаць адмовіўся.

Дэпутат Вярхоўнага Савета Станіслаў Багданкевіч заявіў, што ўлады «баяцца даць народу права выбару», хоць паўнамоцтвы прэзідэнта Лукашэнкі сёлета заканчваюцца. Па ягоных словах, чыноўнікі апасаюцца згубіць свае крэслы, таму і тыражуюць папярэджанні. Станіслаў Багданкевіч задае рытарычнае пытанне: «Дзіўна, рашэнне аб правядзенні выбараў — гэта «заклік да захопу ўлады», а пазбаўленне народа права выбару — гэта што?».

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Удакладненне

У мінулым нумары НАВІНАЎ у пераліку газет, якія атрымалі папярэджанне ад дзяржкамдруку за публікацыю матэрыялаў па правядзенні ў нашай краіне чарговых прэзідэнцкіх выбараў, зроблена недакладнасць. Замест «Народнай газеты» патрэбна чытаць «Народная воля». Просім прабачэння ў чытачоў.

Рэдакцыя

НАДВОРʼЕ

Сёння і ў выхадныя дні ў Беларусі чакаецца няўстойлівае надворʼе. Невялікі снег магчымы толькі на ўсходзе Гомельскай, Магілёўскай і Віцебскай абласцей. Вецер слабы. Тэмпература панізіцца ў начны час да -6 — -11, пры праясненнях да -13 — -17 градусаў ніжэй нуля. Звяртаем увагу кіроўцаў аўтатранспарту, што асобныя ўчасткі дарог будуць слізкімі. У суботу днём, пачынаючы з Брэсцкай і Гродзенскай абласцей, зноў стане адчувальным уплыў вельмі актыўнага атлантычнага цыклону. У нядзелю на большай частцы тэрыторыі краіны чакаецца снег. Маразы зноў зменшацца — ноччу да -3 — -8, а ўдзень — ад 0 да -3 градусаў.

Інжынер-сіноптык Белгідраметцэнтра
В.ЧЫЖЫК

Сустрэчы ў Еўропе

Генеральны сакратар Савета Еўропы Даніэль Таршыс сустрэўся ў Страсбургу з дэлегацыяй Хартыі-97.

У складзе дэлегацыі былі кіраўнік гродзенскага абʼяднання «Ратуша» Аляксандр Малінкевіч, старшыня Саюза палякаў Беларусі Тадэўш Гавін, іншыя грамадскія дзеячы. Яны распавялі спадару Таршысу пра рэальную сітуацыю з правамі чалавека ў Беларусі. Даніэль Таршыс выказаў упэўненасць, што Беларусь пераадолее часовыя цяжкасці і далучыцца да працэсу еўрапейскай інтэграцыі. Генеральны сакратар СЕ адзначыў, што грамадзяне Беларусі зʼяўляюцца паўнапраўнымі грамадзянамі Еўропы. Дырэктар палітычнага дэпартамента СЕ Ханс-Петэр Фурэр даў абед у гонар дэлегацыі Хартыі-97.

Затым беларускія хартысты пабывалі ў Бруселі, дзе сустрэліся з дэпутатамі Еўрапейскага парламента. У міністэрстве замежных справаў Бельгіі дэлегацыя мела двухгадзінную гутарку з дарадцам міністра спадаром Цісам. Бельгійскі бок цікавіўся нядаўнім нападам членаў фашысцкай арганізацыі «Рускае нацыянальнае адзінства» на каардынатара Хартыі-97 Андрэя Саннікава.

А.Д.

Што святкуе міністр абароны?

На гэтым тыдні міністр абароны Беларусі Аляксандр Чумакоў сабраў журналістаў, каб павіншаваць іх, а праз іх — увесь беларускі народ, з надыходзячым «усенародным святам».

Усенароднае свята — гэта 23 лютага, Дзень абароны Айчыны. Ён дастаўся нам у спадчыну ад Савецкага Саюза — сваё такое свята ў беларускім календары пакуль не з'явілася. Вось і святкуем па старой памяці савецкае... Дарэчы, а што менавіта святкуем?

23 лютага 1918 года адбылася першая бітва Рабоча-сялянскай Чырвонай арміі з нямецкімі часткамі пад Псковам і Нарвай. Як піша вядомы ваенны гісторык Віктар Сувораў (Уладзімір Разун), кепска арганізаваныя, стомленыя нямецкія атрады разграмілі балтыйскіх матросаў на чале з членам першага Савецкага ўрада Паўлам Дыбенкам, ды так, што часткі «чырвоных» беглі з поля бітвы ажно да Гатчыны — а гэта каля 120 кіламетраў. Праўда, Петраград немцы не занялі, але Паўла Дыбенку пазней судзілі за здачу Нарвы і выключылі з партыі. Вось такое ў нас «усенароднае» беларускае свята.

У якім стане сёння знаходзіцца беларуская армія? Паводле дадзеных на 1 лютага 1999 года, у арміі служыць больш за 73 тысячы чалавек. У тым ліку — 13 тысяч хлопцаў апошняга, зімняга прызыву. Дарэчы, Аляксандр Чумакоў лічыць, што кожны юнак мусіць прайсці вайсковую службу: «Служба ў арміі патрэбная, хлопец можа стаць мужчынам, калі добрасумленна адслужыць паўтара года... Тут можна пасталець, стаць болей фізічна развітым, і па іншых пытаннях...» Дарэчы, адзін савецкі сатырык на гэты конт выказаў сумнеў: як можна стаць мужчынам у арміі, калі ніводнай жанчыны там няма?

Арміі не хапае афіцэраў — укамплектаванасць войскаў афіцэрамі складае толькі 83 працэнты. Кожны другі з іх служыць у войску больш за 10 гадоў. Большасць беларускіх афіцэраў мае праблемы з жыллём — таму моладзь цяпер вельмі неахвотна ідзе ў войска. Штогод звальняецца больш за 1.300 афіцэраў. Варта зазначыць, што і з заробкамі ў арміі не лепшае становішча.

Па словах міністра абароны, сістэма супрацьпаветранай абароны на тэрыторыі Беларусі адпавядае ўсім сучасным патрабаванням. Штодня на вахту па абароне паветраных абшараў Беларусі (разам з суседняй Расіяй) заступаюць каля паўтары тысячы вайскоўцаў. Расія нічога не плаціць Беларусі за абарону свайго заходняга рубяжа ад варожых самалётаў і паветраных шароў, толькі што час ад часу дае беларусам пастраляць на сваіх палігонах. Апроч таго, каля 140 беларускіх вайскоўцаў вучацца ў расійскіх ваенных акадэміях — але гэта ўжо за грошы, якія паступаюць з беларускага бюджэту.

Як паведаміў Аляксандр Чумакоў, сёлета адбудзецца мадэрнізацыя баявой тэхнікі войскаў супрацьпаветранай абароны і ваенна-паветраных сілаў. Перш за ўсё будуць мадэрнізавацца самалёты МіГ-29, Су-27, верталёты, радыёлакацыйныя ўстаноўкі.

Сярод падзеяў гэтага года міністр абароны адзначыў маючыя адбыцца вялікія вучэнні 11-й механізаванай брыгады з баявымі стрэльбамі на Абуз-Лясноўскім палігоне ў Брэсцкай вобласці. У вучэннях будзе задзейнічана вялікая колькасць артылерыі, авіяцыі і сродкаў супрацьпаветранай абароны. Па словах А.Чумакова, такіх вучэнняў не было ўжо некалькі гадоў.

Міністр абароны яшчэ раз нагадаў журналістам, што, ў адпаведнасці з Канстытуцыяй, кіраўніцтва Беларусі не разглядае ніводную дзяржаву як патэнцыйнага праціўніка — дактрына нашых узброеных сілаў чыста абарончая. Яна карэнным чынам адрозніваецца ад стратэгічных задачаў, якія раней мела Беларуская ваенная акруга. Але як загараліся вочы генерал-палкоўніка, калі ён прыгадваў мінулыя часы: «Калі я выконваў абавязкі начальніка штаба Беларускай ваеннай акругі, якія я разам з камандуючым планаваў вялікія пераходы і потым баявыя дзеянні — далёка за Польшчай!». Цяпер, па словах А.Чумакова, гэта ўсё ў мінулым. Сёння нашыя ўзброеныя сілы займаюцца ў асноўным баявой падрыхтоўкай, праводзяць каманднa-штабныя вучэнні. І рыхтуюцца разам з памежнымі і чыгуначнымі войскамі выступіць на абарону межаў Беларусі. Калі спатрэбіцца.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Нават вада падаражэла

Беларусь мае ўнікальныя запасы экалагічна чыстай пітной вады, якой удосталь хапіла б на ўсіх жыхароў.

Аднак штодня спажываць гэтае народнае багацце занадта вялікая раскоша для нашых грамадзянаў, якія звычайна могуць яе купіць толькі да святочнага стала. Кошт вады ў празрыстай пластыкавай бутэльцы падскочыў апошнім часам да 70—100 тысячаў рублёў. Па цане гэта амаль што кілаграм цукру, які завозіцца пераважна з-за мяжы. Чаму ж так званы «глыток здароўя», як пішацца на этыкетцы «Дарыды», пакупнікам не па кішэні?

На Мінскім заводзе безалкагольных напояў нам патлумачылі, што даражэе не вада, а яе ўпакоўка. Спецыяльныя формы для пластыкавых бутэлек вырабляе амерыканска-беларускае прадпрыемства «Белпак» у Магілёве, якое карыстаецца расійскай сыравінай. На гэтым прадпрыемстве нас запэўнілі, што кошты на формы не мяняліся месяцаў пяць запар. Тым не менш, пластыкавая бутэлька для папулярнай мінеральнай вады «Мінск-4» каштуе для завода безалкагольных напояў 21 тысячу рублёў. Для ўпакоўкі яшчэ патрэбныя этыкеткі, паперу на якія купляюць у Нямеччыне. У выніку адна этыкетка каштуе пяць з паловай тысяч рублёў. Каб гэтая паперка трымалася на бутэльцы, набываюць спецыяльны нямецкі клей, а крак таксама вырабляюць са спецыяльнай расійскай сыравіны. Вуглякіслы газ, неабходны кансервант для вады, набываецца за валюту ў Польшчы. Словам, маючы практычна бясплатную свідравіну з карыснай вадой, нашая прамысловасць пакуль нyздольная аператыўна наладзіць выпуск якаснай тары і неабходных кампанентаў з айчыннай, больш таннай сыравіны. Можна было б перапрацоўваць выкарыстаныя бутэлькі, якія выкідаюцца на сметнік, але для гэтага трэба закупіць спецыяльную лінію за мяжой.

Валюта, за якую трэба купляць упакоўку і абсталяванне, пастаянна даражэе, і таму на прадпрыемствах прагназуюць далейшае павышэнне коштаў на мінералку. Гэты тавар цяпер выгадней прадаваць за цвёрдую валюту ў замежных краінах. На жаль, у Беларусі не наладжаны выпуск звычайнай пітной вады без кансерванта. Вытворцы апасаюцца, што нашыя грамадзяне не змаглі б з-за цэнаў выкупіць такі прадукт да заканчэння невялікага тэрміну годнасці і прадпрыемствы панеслі б страты. Жыхарам Беларусі даводзіцца піць нячыстую ваду з калодзежаў альбо забруджаную хлоркай і жалезам з водаправодаў.

Мікола ВАЙТОВІЧ

У Брэста – юбілей

Сёлета Брэсту спаўняецца 980 гадоў. У ходзе падрыхтоўкі да свята — Дня горада — будуць прыведзеныя ў парадак вуліцы, двары, скверы і паркі, фасады жылых дамоў, помнікі і могілкі.

Падчас святкавання Дня горада будуць наладжаныя кірмашы, канцэрты і конкурсы. На цэнтральнай вуліцы Брэста адбудзецца шэсце і парад войскаў. На стадыёне «Дынама» будзе наладжана тэатралізаванае прадстаўленне «З днём нараджэння, Брэст».

Варта адзначыць, што сёлета горад — двойчы юбіляр, бо 60 гадоў таму — у 1939 годзе — была ўтвораная Брэсцкая вобласць, і Брэст стаў яе цэнтрам.

БелаПАН

Пракуратура вывучае плакаты

Гомельская абласная пракуратура накіравала ў Беларускі Хельсінкскі камітэт афіцыйны запыт з просьбай пацвердзіць паўнамоцтвы гомельскай філіі гэтай праваабарончай арганізацыі і яе старшыні Яўгена Мурашкі.

У прыватнасці, гомельскіх пракурораў цікавілі пытанні: «Ці даручаў БХК сп.Мурашку ўдзельнічаць у падрыхтоўцы прэзідэнцкіх выбараў, абвешчаных Вярхоўным Саветам?» і «Ці даручалася яму захоўваць 14 тысяч перадвыбарчых плакатаў, канфіскаваных міліцыяй у гомельскай штаб-кватэры Хельсінкскага камітэта 12 лютага?»

Як паведамілі нам у галоўным офісе БХК, у Гомель ужо накіраваны адказ для пракурораў. Кіраўніцтва Хельсінкскага камітэта афіцыйна пацвердзіла паўнамоцтвы Яўгена Мурашкі, але паведаміла пракуратуры, што ніякага распараджэння ўдзельнічаць у падрыхтоўцы прэзідэнцкіх выбараў і захоўваць улёткі-плакаты лідэру гомельскай філіі БХК не давалася. Разам з тым, кіраўніцтва Хельсінкскага камітэта лічыць, што сп.Мурашка мае поўнае права ўдзельнічаць у выбарчай кампаніі, абвешчанай легітымным парламентам, і трымаць у сябе інфармацыйныя плакаты.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Паважаныя грамадзяне Рэспублікі Беларусь!

У перыяд з 16 па 23 лютага праводзіцца перапіс насельніцтва нашай краіны. У сувязі з гэтым Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны звяртаецца да Вас з просьбай паведамляць нам аб усіх выпадках уціску або падману з боку лічыльнікаў па моўных пытаннях. Наш тэлефон у Мінску 284-85-11.

Сакратарыят Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны.

Суддзя супраць адваката

Адваката Веру Страмкоўскую, якая абараняе на працэсе ў Кіраўску былога старшыню АТ «Рассвет» Васіля Старавойтава, могуць пазбавіць адвакацкай ліцэнзіі. Гэта адбудзецца, калі Мінская калегія адвакатаў вынесе В.Страмкоўскай чарговае папярэджанне. Сама адвакатка лічыць, што з ёю хочуць расправіцца выключна па палітычных прычынах.

У нас застацца без ліцэнзіі можа нават самы папулярны адвакат. Прэзідэнцкі дэкрэт № 12, выдадзены ў траўні мінулага года, адкрывае такую магчымасць ужо пасля другога папярэджання, вынесенага адвакату ягонымі калегамі. Гэтак абышліся з Гары Паганяйлам, бадай што самым вядомым беларускім адвакатам. Цяпер, відаць, дайшла чарга да Веры Страмкоўскай. Яна, як і Паганяйла, «засвяцілася», абараняючы беларускіх палітычных вязняў. А гэта ў нашых умовах небяспечна.

«З самага пачатку працэсу ў Кіраўску я адчувала на сабе страшэнны ціск. Супраць мяне нават хацелі ўзбудзіць крымінальную справу, а цяпер вось вырашылі ўдарыць найбольш балюча — адабраць ліцэнзію», — распавядае Вера Страмкоўская. Паводле яе словаў, спачатку на яе скардзіліся пракурор Казакевіч і доктар з Бабруйскай турмы Пугач. Але іх скаргі пракуратура Кіраўскага раёна адхіліла, і тады «эстафету» перахапіла суддзя Надзея Чмара, якая фактычна паўтарае большасць ранейшых прэтэнзіяў да адвакаткі.

З чым канкрэтна звярнулася спадарыня Чмара па месцы працы адваката Страмкоўскай? Як лічыць суддзя, Страмкоўская сваёй дзейнасцю фактычна пагаршае здароўе Васіля Старавойтава і ўвогуле падрывае ягоную веру ў суддзяў ды ў абарону. У дадатак яна нібыта падгаварыла аднаго з экспертаў прызнаць Старавойтава хворым. І гэтак далей. Падсумаваўшы, суддзя просіць Мінскую калегію адвакатаў прыслаць у Кіраўск іншага спецыяліста. А са Страмкоўскай, адпаведна, калегіі давядзецца разабрацца.

Мінская гарадская калегія адвакатаў, у якую ўваходзіць Вера Страмкоўская (займацца прыватнай адвакацкай дзейнасцю ў нас забаронена), ужо прызначыла дзень «разборкі». Паводзіны Страмкоўскай у Кіраўскім судзе будуць разглядацца 26 лютага. Калі калегі-адвакаты палічаць, што суддзя Надзея Чмара мае рацыю ў сваіх прэтэнзіях, Страмкоўскай будзе вынесенае папярэджанне. Пасля гэтага пазбаўленне адваката ліцэнзіі, як сведчыць прыклад Гары Паганяйлы, — справа ўсяго некалькіх дзён.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Даўгі

Беларусь вінаватая Расіі за энергарэсурсы амаль 450 мільёнаў долараў. Толькі за мінулы год гэтая запазычанасць павялічылася на 229,1 мільёна долараў. Пра гэта паведаміла крыніца ва ўрадзе рэспублікі.

З агульнай сумы запазычанасці доўг за газ 383,9 мільёна долараў, за электраэнергію — 53,6 мільёна долараў, за нафту і нафтапрадукты — 11,8 мільёна долараў.

БелаПАН

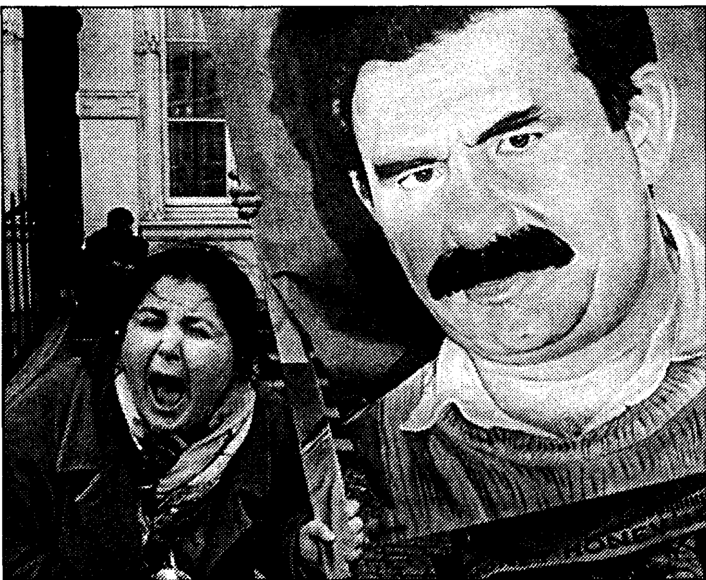

Курдскі пратэст балюча ўдарыў па Еўропе

Курды, што пражываюць у шматлікіх краінах свету, у аўторак правялі акцыі пратэсту супраць арышту ў Кеніі лідэра Курдскай рабочай партыі Абдулы Аджалана. Мітынгі адбыліся больш чым у 20 гарадах свету, іх удзельнікі спрабавалі захопліваць амбасады ды консульствы Кеніі і Грэцыі. Некалькі экзальтаваных курдскіх жанчын нават спрабавалі спаліць сябе.

Лідэр Курдскай рабочай партыі 50-гадовы Абдула Аджалан, вораг нумар адзін турэцкіх уладаў, з 2 лютага хаваўся ў грэцкай амбасадзе ў сталіцы Кеніі Найробі. Увечары ў мінулы панядзелак стала вядома, што грэцкія дыпламаты выдалі яго кенійскім уладам, якія дэпартавалі Аджалана ў Турцыю. Па словах відавочцаў, кенійскія паліцэйскія проста ўвайшлі ў рэзідэнцыю грэцкага амбасадара і павялі Аджалана з сабой. Амбасадар нібыта не меў нічога супраць.

Перадгісторыя

У краінах Азіі жыве каля 20 мільёнаў курдаў, у тым ліку — каля 12 мільёнаў у Турцыі, у найбяднейшай паўднёва-ўсходняй яе частцы. Курдаў злучае агульная мова, блізкая да персідскай. Большасць іх — мусульмане.

Сеўрская мірная дамова 1920 года, якая вызначала межы Турцыі пасля распаду Атаманскай імперыі, прадугледжвала стварэнне незалежнай курдскай дзяржавы. Тым не менш, гэтая дзяржава так ніколі і не з'явілася на мапе свету. З таго часу ў рэгіёне адбываюцца шматлікія курдскія паўстанні. У сучаснай Турцыі курдаў не прызнаюць як нацыянальную меншасць. Яны не маюць права вучыць дзяцей у школах на сваёй роднай мове, ствараць радыё- і тэлевізійныя станцыі, якія б вялі вяшчанне па-курдску, і г.д.

Абдула Аджалан апошнія 14 гадоў ачольваў барацьбу курдскіх сепаратыстаў за незалежнасць і грамадзянскія правы. Узброеныя баевікі Аджалана вялі баявыя дзеянні супраць турэцкіх войскаў — дзеля стварэння незалежнага Курдыстана. За часы баявых дзеянняў загінула больш за 30 тысяч чалавек. Але курды не спынілі барацьбу.

Што будзе з Аджаланам?

У Турцыі Аджалана чакае, хутчэй за ўсё, суд і пакаранне смерцю. На працягу некалькіх месяцаў ён прасіў у еўрапейскіх краінаў палітычнага прытулку. Аджалан таксама прапанаваў, каб яго судзіў міжнародны трыбунал — каб толькі не трапіць у рукі турэцкіх уладаў. Турцыя аказала моцны ціск на краіны, дзе Аджалан прасіў прытулку, і ў выніку і Сырыя, і Расія, і Італія выслалі яго з сваёй тэрыторыі. Апошнім месцам, дзе Аджалан схаваўся ад турэцкіх спецслужбаў, стала Кенія. Але, як бачым, ненадоўга.

Невядома, хто менавіта стаў ініцыятарам выдачы Аджалана турэцкім уладам: і грэцкія, і кенійскія ўрадавыя чыноўнікі нервова абвяргалі свой удзел у выдачы лідэра курдаў.

Курды выйшлі на вуліцы

Ужо на наступны дзень, у аўторак, у Парыжы і Маскве, Лондане і Франкфурце-на-Майне, Мілане, Берне і нават у аўстралійскім Сіднэі курды пачалі захопліваць дыпламатаў, мітынгаваць і праводзіць шэсці, збівалі паліцыянтаў і пагражалі масавымі самаспаленнямі. Замест таго, каб скіраваць свой гнеў на Турцыю, курды паставілі пад удар амбасады Грэцыі, а таксама Кеніі.

Аўстрыя

У Вене курдскія актывісты штурмавалі грэцкую і кенійскую амбасады. Грэцкі амбасадар і ягоная жонка былі захопленыя ў закладнікі. Кенійскую амбасаду падпалілі.

Бельгія

У Брусэлі каля 50 дэманстрантаў занялі грэцкую амбасаду, абліліся бензінам і пагражалі спаліць сябе, калі іх будуць спрабаваць адтуль выставіць. Крыху пазней яны ўсё ж пагадзіліся пакінуць будынак.

Вялікабрытанія

У Лондане курдская жанчына падпаліла сябе і трапіла ў шпіталь. Яшчэ каля сотні курдаў занялі грэцкую амбасаду ў Лондане і заявілі, што таксама збіраюцца скончыць жыццё самаспаленнем.

Галандыя

У Гаазе каля 150 курдаў прынялі ўдзел у штурме рэзідэнцыі грэцкага амбасадара. Жонка амбасадара, ягоны васьмігадовы сын і служанка-філіпінка былі захопленыя ў якасці закладнікаў. Іх вызвалілі толькі на наступны дзень, у сераду. Паліцыя арыштавала многіх удзельнікаў акцыі. Па словах відавочцаў, у акцыі поруч з мужчынамі прымалі ўдзел жанчыны і дзеці. Будынак грэцкай амбасады не пацярпеў.

Грэцыя

У Афінах на вуліцах было адносна спакойна: можа, таму, што мясцовая паліцыя зранку захапіла больш за 350 курдаў і змясціла іх у пакінутым вайсковым лагеры. Увечары, пры надзвычайных захадах бяспекі, у Афінах адбылася дэманстрацыя грэкаў і курдаў у падтрымку Аджалана. Ніякіх інцыдэнтаў не было.

Данія

У Капенгагене курдская жанчына падпаліла сябе ў будынку грэцкай амбасады. 48 курдаў былі арыштаваныя ў цэнтры Капенгагена, калі яны спрабавалі патрапіць у амбасаду.

Італія

У Мілане каля 30 курдаў уварваліся ў грэцкае консульства і на працягу чатырох гадзінаў утрымлівалі ў якасці закладнікаў грэцкага консула і яшчэ пяць чалавек.

Францыя

У Страсбургу паліцыя ўжыла слезацечны газ і брала штурмам будынак грэцкага консульства, які быў захоплены курдамі. Некаторыя з 30 дэманстрантаў былі затрыманыя.

У Марсэлі паліцыя выставіла некалькі дзесяткаў курдскіх дэманстрантаў з грэцкага консульства. Курды хацелі ўчыніць там самаспаленне.

У Парыжы французскай паліцыі давялося выстаўляць курдскіх дэманстрантаў з кенійскай амбасады і грэцкага консульства. Шаснаццаць курдаў, у тым ліку дзве жанчыны, больш за тры гадзіны ўтрымлівалі кенійскую амбасаду і пагражалі самаспаленнем, а таксама забойствам закладнікаў. Аднак пазней яны без супраціву здаліся ў рукі паліцыі.

Пад вечар французская паліцыя рапартавала, што вызваліла ад курдаў усе замежныя консульствы і амбасады. Тым не менш, у іншых краінах супрацьстаянне курдаў і паліцыі працягвалася. Дэманстранты адмаўляліся здацца.

Германія

У Германіі жывуць каля паўмільёна курдаў, у тым ліку 10 тысячаў — у Франкфурце-на-Майне. Таму па ўсёй Германіі — з усходу на захад — пракацілася хваля курдскіх пратэстаў. Ота Шылі, міністр унутраных справаў Германіі, угаворваў дэманстрантаў пакінуць будынкі консульстваў і амбасадаў без супраціву. Аднак марна.

У Боне дэманстранты захапілі грэцкую амбасаду. У кенійскай амбасадзе, таксама захопленай курдамі, утрымліваліся ў якасці закладнікаў два штатныя супрацоўнікі ўстановы.

У Лейпцыгу тры супрацоўнікі турыстычнага агенцтва былі ўзятыя ў закладнікі ў будынку, дзе месціцца грэцкае консульства. Усе тры былі вызваленыя паліцыяй пасля штурму будынка. Ніхто з іх не пацярпеў.

У Штутгарце паліцыя ўзяла штурмам грэцкую амбасаду і арыштавала 27 курдаў, якія захапілі яе. Ніхто не пацярпеў. 17-гадовая курдская дзяўчына абліла сябе бензінам і падпаліла. Яна атрымала сур'ёзныя апёкі.

У Франкфурце каля 50 чалавек зранку захапілі грэцкае консульства. Іншыя курдскія дэманстранты ў знак пратэсту перакульвалі аўтамабілі. Паліцыя была вымушаная ўжыць супраць іх вадамёты і дубінкі. Не менш за 100 курдаў былі арыштаваныя пасля сутычак з паліцыяй. Пад вечар у Франкфурт прыбыў Даніэль Кон-Бэндзі, прадстаўнік партыі «зялёных» у Еўрапейскім парламенце, які пажадаў быць пасрэднікам паміж паліцыяй і дэманстрантамі, што заселі ў грэцкім консульстве. Паліцыя грузавікамі перакрыла вуліцы побач з захопленым будынкам. Тым не менш, яна дазволіла курдскім дэманстрантам заставацца непадалёк ад кон-

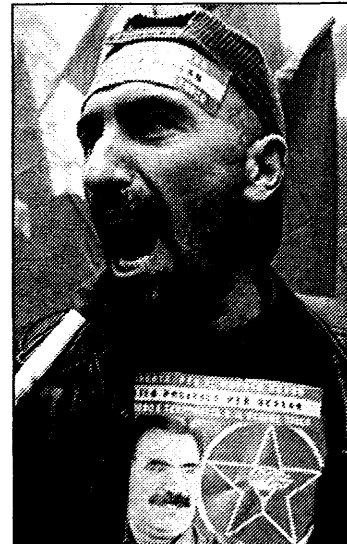

сульства і спявалі песні пратэсту.

У Гамбургу паліцыя таксама ўжыла вадамёты супраць курдаў, якія пратэставалі побач з грэцкім і брытанскім консульствамі.

У Берліне каля 150 дэманстрантаў, у тым ліку дзеці, уварваліся ў грэцкае консульства. Яны развесілі ў вокнах партрэты Аджалана і курдскія сцягі і спявалі песні, заклікаючы вызваліць Аджалана.

У Кёльне больш за трыццаць дэманстрантаў былі арыштаваныя пасля таго, як спрабавалі ўварвацца ў грэцкае консульства. У выніку інцыдэнту былі параненыя як з боку дэманстрантаў, так і з боку паліцыі.

У Дзюсельдорфе дэманстранты занялі грэцкае консульства і пабілі там шыбы. Каля 30 чалавек былі арыштаваныя.

У Гановеры каля 15 дэманстрантаў занялі грэцкае консульства і кідалі камяні і іншыя рэчы ў паліцыю.

Швейцарыя

У Цюрыху дэманстранты накіраваліся да грэцкага консульства. У закладнікі былі ўзятыя гаспадар будынка і адзін паліцыянт, які спрабаваў распачаць з імі перамовы.

У Жэневе каля 20 дэманстрантаў уварваліся ў офіс Генеральнага камісара ААН па справах уцекачоў.

У Берне дэманстранты штурмавалі ўваход у грэцкую амбасаду.

Швецыя

Стакгольмская паліцыя арыштавала каля 50 пракурдскіх дэманстрантаў пасля іхніх спробаў патрапіць у будынак грэцкай амбасады.

Турцыя

У Стамбуле каля тысячы курдаў прайшлі маршам па вуліцах, падпальваючы аўтамабілі. У той жа час у некаторых гарадах Турцыі адбыліся дэманстрацыі туркаў, якія віталі арышт Аджалана.

Расія

У Маскве апоўдні курды пакінулі захопленую грэцкую амбасаду і здаліся ў рукі міліцыі, якая арыштавала 49 чалавек.

Арменія

У Ерэване курдскія дэманстранты захапілі офіс Арганізацыі Аб'яднаных Нацыяў, але ў хуткім часе пакінулі яго, калі да будынка прыбылі дадатковыя сілы паліцыі.

Такім чынам, паводле дадзеных на вечар аўторка, усяго ў той дзень было арыштавана некалькі соцень курдаў. Амаль усе закладнікі былі вызваленыя.

Цудоўнае супадзенне?

Здавалася, што практычна ва ўсіх краінах курды пачалі пратэставаць адначасова. Таму адразу паўстае пытанне: ці гэта цудоўнае супадзенне, ці прыклад не меней цудоўнай каардынацыі дзеянняў паміж курдамі?

Самі курды сцвярджаюць, што ўсе гэтыя акцыі праводзіліся стыхійна, так бы мовіць, «па закліку сэрца». «Як толькі мы пачулі ў навінах, што Аджалан арыштаваны, дык адразу пачалі меркаваць, што мы мусім рабіць», — распавёў 28-гадовы Мехмет Атадж, які быў арыштаваны пры штурме грэцкага консульства ў Франкфурце.

Турцыя святкуе і віншуе сама сябе з паспяховым арыштам Аджалана. Тым не менш, улады не дазволілі галандскім адвакатам Аджалана ўехаць на тэрыторыю Турцыі. Кенія вырашыла зачыніць свае 34 амбасады ва ўсіх краінах свету — каб не спакушаць курдаў на новыя дзеянні. Грэцыя прымае ўсе магчымыя захады, каб прадухіліць курдскія тэрарыстычныя акты ў краіне. ЗША вітала арышт Аджалана — у Вашынгтоне яго таксама разглядаюць як тэрарыста.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

P.S. *Рыхтуючы гэты матэрыял, раптам злавіў сябе на думцы: а калі б беларуская міліцыя арыштавала Зянона Пазьняка ці Генадзя Карпенку, хто б выйшаў на вуліцы ў знак пратэсту — я ўжо не кажу пра захоп беларускай амбасады за мяжой ці, не дай Божа, самаспаленне? І ўвогуле ці ёсць у Беларусі чалавек, супраць арышту якога будуць пратэставаць тысячы і дзесяткі тысяч? Ці ёсць у Беларусі хоць адзін сапраўдны лідэр?*

Эксперты Европейского банка реконструкции и развития (ЕБРР) провели анализ направления проводимых реформ и темпа их осуществления в странах с переходной экономикой. Беларусь в этом табеле о рангах занимает одно из последних мест. Это говорит о том, что все лишения на начальном пути (начиная с 1991г.) были напрасны и нам все придется проходить сначала, включая гиперинфляцию, дикий рост цен, безработицу и т.д.

Начнем сначала?

Путь — один, дороги — разные

Широкий диапазон различных факторов определил уязвимость экономик стран переходного периода по отношению к возникающим локальным кризисам (например, в России или Юго-Восточной Азии). Кризисные явления высветили способности тех или иных стран в подготовке законодательной основы проводимых реформ, создания адекватных условий для успешного сбора налогов, умения осуществлять грамотное регулирование в банковской сфере и на финансовых рынках, в проведении процедуры банкротства нерентабельных предприятий, а также в проведении перестройки их структуры, формировании социальных основ для нормально функционирующей рыночной экономики. Эти задачи остаются приоритетными для всех стран.

Различия в направлениях проводимых реформ и темпах их осуществления в значительной степени определили уязвимость каждой страны перед лицом глобальных давлений рынка. Для многих стран прогресс в реформах, как отражено в индикаторах реформ1998 г. (*см. таблицу*), был более медленным и непоследовательным, чем в любом другом году, начиная с падения Берлинской стены. Контраст стал еще более очевидным между достижениями первой фазы — либерализации и приватизации — и скромным прогрессом в таких областях, как финансовая реформа, стратегией построения конкуренции и ориентируемой рынком инфраструктуры.

Большее число стран, в ответ на кризис, возвращается к административным методам управления. С трудом завоеванные достижения первой фазы реформ практически аннулированы. К такой небольшой группе стран эксперты ЕБРР отнесли Беларусь, Туркменистан и Узбекистан, чьи правительства на их взгляд свернули с пути реформ и полностью отменили более ранние достижения ради преследования собственной экономической стратегии. Каждый год эти страны все более отстают от других. Страны типа России и Украины заново оживили старые административные средства управления экономикой.

Политика формирования учреждений, необходимых для экономической стабильности и жизнеспособного роста, доказала, что это чрезвычайно сложный и чреватый рисками сегмент реформ. Эти риски проявились весьма драматично с разворачиванием кризиса в России, где критическое финансовое давление в контексте неадекватных структурных реформ и слишком нестабильной политической среды, привели к одной из самых драматических задержек процесса реформ за короткий промежуток времени.

Россия: страна чудес

В России быстрая приватизация не была объединена с эффективными реформами, чтобы поддержать конкуренцию и соответствующую финансовую дисциплину. Взрывчатое увеличение числа коммерческих банков и появление сложных финансовых инструментов быстро опередило способность этих учреждений проводить эффективную и благоразумную экономическую политику.

Россия стала своеобразной страной контрастов. Банки осваивали сложные финансовые инструменты, но были фактически неспособны привлечь вклады обычных частных хозяйств. Торговля на рынке ценных бумаг достигла объемов до 100 миллионов долларов в день, но невозможно было реализовать наиболее базисные права акционера. Многочисленные финансово-промышленные группы (ФПГ) были созданы, чтобы поддержать связь между банками и крупными предприятиями, в то время как постоянно увеличивающееся число фирм обратилось к бартеру, чтобы остаться на плаву. Самозваные «финансовые короли» в составе этих ФПГ, накапливали огромные благосостояния при том, что рабочим не выплачивалась зарплата и росла задолженность по уплате всех видов налогов.

Лишь бы не было войны?

Однако, российский кризис и аннулирование реформ в других странах с экономикой переходного периода не могут затмить тот прогресс, который был достигнут большинством стран в 1998 г. Часть из них, в которых реформа сходила с рельс под давлениями войны — Армения, Азербайджан, Босния и Герцеговина, Грузия и Таджикистан — начали выполнение долгосрочных планов реформ. Если сравнить достижения в реформах стран, переживших войну и, скажем, Беларусь, то получается, что у нас некая необъявленная война все еще продолжается.

Страны типа Венгрии и Польши начали показывать реальный прогресс в переходе к следующей, более высокой фазе реформирования. Особенно в трудных областях банковской реформы и перестройки структуры предприятий. Действительно, стойкость экономик этих стран, продемонстрированная перед лицом всеобщего кризиса, — сильный аргумент для завершения реформ, что будет способствовать поддержанию экономической стабильности и роста.

Как видно из представленной таблицы, Беларусь в оценках экспертов ЕБРР получила самые низкие баллы. Особо тревожит тот факт, что мы имеем самый низкий процент ВВП (20%,) создаваемого в частном секторе. А это значит, что и в ближайшем будущем экономика страны будет попрежнему неэффективна. Соответственно будет сокращаться как само производство, так и рынок труда.

Система классификации индикаторов реформ

Крупномасштабная приватизация

1. Незначительное присутствие частного капитала.

2. Всесторонне подготовленная схема, почти готовая для реализации; несколько завершенных продаж.

3. Более чем 25% от активов предприятий в частных руках или в процессе приватизации, но возможно нерешена проблема общего управления.

4. Более чем 50% принадлежащих государству предприятий и активов находятся в частном пользовании и есть значительный прогресс в общем управлении этих предприятий.

4+. Стандарты и эффективность, типичная для продвинутой индустриальный экономики. Более чем 75% от активов предприятий в частном пользовании с эффективным общим управлением.

Малая приватизация

1. Немного прогресса.

2. Существенный прогресс в приватизации.

3. Почти всесторонне выполненные программы.

4. Полная приватизация малых предприятий.

4+. Стандарты и эффективность, типичная для продвинутой индустриальной экономики. Частная собственность на землю.

Реструктуризация

1. Ограничения бюджета финансового обеспечения (малые кредитные возможности и продолжение политики государственного субсидирования, ослабляющая финансовую дисциплину на уровне предприятия): немного других реформ, чтобы поддержать эффективное управление.

2. Умеренная кредитная политика и стратегия субсидии, но слабое исполнение законодательства о банкротстве и незначительные действия, направленные на повышение конкурентоспособности и усиления общего управления.

3. Значительные действия, направленные на ограничение общих издержек производства и поддерживающие общее эффективное управление (например, через приватизацию, объединенную с необходимым кредитом и политикой субсидии или исполнением законодательства о банкротстве).

4. Существенное усовершенствование общего управления: например, благодаря грамотной системе управления найдены новые внутренние источники финансирования.

4+. Стандарты и эффективность, типичная для продвинутой индустриальной экономики.

Ценовая либерализация

1. Цены еще определяются правительством.

2. Цены остаются регулируемыми правительством для нескольких важных категорий товаров, общий объем продаваемых товаров по нерыночным ценам остается существенным.

3. Существенный прогресс в ценовой либерализации: приобретение товаров по нерыночным ценам в значительной степени сокращено.

4. Всесторонняя ценовая либерализация.

4+. Стандарты и эффективность, типичная для продвинутой индустриальной экономики: всесторонняя ценовая либерализация; расширение эффективности производства.

Внешняя торговля

1. Существуют ограничения на свободный импорт или экспорт.

2. Некоторая либерализация правил импорта или экспорта; почти полная возможность свободной конвертации валют (возможно, с многократными тарифами обмена).

3. Устранение почти всех административных ограничений по импорту товаров и ограничений на их экспорт; почти полная возможность конвертации валют.

4. Устранение почти всех административных ограничений по импорту товаров (кроме сельского хозяйства) и всех значительных экспортных тарифов. Никакой неоднородности для всех таможенных режимов работы; полная текущая конвертация валют.

4+. Стандарты и нормы эффективности продвинутой индустриальной экономики: удаление большинства тарифных барьеров; членство в ВТО.

Конкуренция

1. Отсутствует антимонопольное законодательство и соответствующие учреждения.

2. Антимонопольное законодательство и контролирующий орган устанавливают некоторые ограничения в деятельности монополий.

3. Некоторые принудительные действия, чтобы уменьшить злоупотребления и поддерживать конкурирующую среду, включая расчленение доминирующих конгломератов.

4. Значительные принудительные действия, чтобы уменьшить злоупотребления поддерживать конкурирующую среду.

4+. Стандарты и эффективность, типичная для продвинутой индустриальной экономики, создание эффективной конкурентной среды. Неограниченный доступ к большинству рынков.

Банковская реформа

1. Немного прогресса.

2. Значительная либерализация, предоставляющая возможность установления свободных тарифов и распределения кредита. Ограниченное использование кредита или потолков тарифов.

3. Существенный прогресс в улучшении платежеспособности банков и установлении рамок для благоразумного наблюдения и регулирования; полная либерализация тарифов с небольшим льготным доступом к дешевому рефинансированию; значительное предоставление кредитов частным предприятиям и присутствие частных банков.

4 Значительное движение банковских законов и правил к мировым стандартам; хорошо функционирующая банковская конкуренция и эффективный контроль; существенная финансовая стабилизация.

4 +. Стандарты и нормы продвинутой индустриальной экономики, полный набор конкурирующих банковских услуг.

Фондовый рынок

1. Немного прогресса.

2. Формирование рынка ценных бумаг, брокерской сети, незначительная торговля правительственными ценными бумагами или слабое регулирование в области выпуска и торговли ценными бумагами.

3. Существенный выпуск ценных бумаг частными предприятиями; учреждение независимых общих регистратур и некоторая защита акционеров меньшей части. Появление небанковских финансовых учреждений (например, инвестиционных фондов, частных страховых и пенсионных фондов).

4. Законы о ценных бумагах и правила приближаются к стандартам *IOSCO*, существенная ликвидность рынка, хорошо функционирующие небанковские финансовые учреждения и эффективное регулирование.

4 +. Стандарты и нормы эффективности продвинутой индустриальной экономики, полное соответствие законов о ценных бумагах и правил с *IOSCO* стандартами, полностью разработанное посредничество небанковских учреждений.

Прогресс реформ в странах с переходной экономикой.

Страна	Население (млн.)	Частный сектор% ВВП	Предприятия: Крупная приватизация	Предприятия: Малая приватизация	Предприятия: Реструктуризация	Торговля: Ценовая либерализация	Торговля: Внешняя торговля	Торговля: Конкуренция	Финансовые учреждения: Банки	Финансовые учреждения: Фондовый рынок
Албания	3,2	75	2	4	2	3	4	2	2	2
Армения	3,7	60	3	3	2	3	4	2	2	2
Азербайджан	7,6	45	2	3	2	3	3	1	2	2
Беларусь	10,2	20	1	2	1	2	1	2	1	2
Болгария	8,3	50	3	3	2	3	4	2	3	2
Хорватия	4,5	55	3	4+	3	3	4	2	3	2
Чехия	10,3	75	4	4+	3	3	4+	3	3	3
Эстония	1,5	70	4	4+	3	3	4	3	3	3
Грузия	5,4	60	3	4	2	3	4	2	2	1
Венгрия	10,1	80	4	4+	3	3	4+	3	4	3
Казахстан	15,7	55	3	4	2	3	4	2	2	2
Кыргызстан	4,6	60	3	4	2	3	4	2	3	2
Латвия	2,5	60	3	4	3	3	4	3	3	2
Литва	3,7	70	3	4	3	3	4	2	3	2
Молдова	4,3	45	3	3	2	3	4	2	2	2
Польша	38,7	65	3	4+	3	3	4+	3	3	3
Румыния	22,5	60	3	3	2	3	4	2	2	2
Россия	147,2	70	3	4	2	3	2	2	2	2
Словакия	5,4	75	4	4+	3	3	4+	3	3	2
Словения	2	55	3	4+	3	3	4+	2	3	3
Таджикистан	6,1	30	2	2	2	3	3	1	1	1
Туркменистан	4,7	25	2	2	2	2	1	1	1	1
Украина	50,9	55	2	3	2	3	3	2	2	2
Узбекистан	23,6	45	3	3	2	2	2	2	2	2

(Продолжение следует)

Александр ГАЛЬКЕВИЧ

Источник: *Transition report 1998. European Bank for Reconstruction and Development, 1998.*

ПЕРАКЛАДЫ

Сілуэтныя развагі

Станіслаў ЛЕМ

Добра вядомае акрэсленне «міжмор'е». У дадзеным сілуэце не ёсць, на жаль, у найменшай меры прыдатным па сэнсе. Калі б меўся яго неяк назваць, то належала б ужыць не вельмі дабрагучны назоў «міждуп'е». Справа ў тым, што правыя сілы, што намагаюцца збергчы нас ад фатальных наступстваў адкрытасці ў дачыненні да Заходняй Еўропы альбо ўступлення ў Еўрапейскі саюз, нязвыкла сціплыя і дбайныя аб антысексуальным становішчы, спрабуюць спакусіць нас канцэпцыяй, якая пры першым чытанні здалася мне ў вышэйшай ступені бязглуздай. Каб пазбегнуць напльіву порна-камерцыйнага Заходу, мы, згодна з гэтай канцэпцыяй, павінны аддацца пад апеку Усходу, а таксама Лукашэнку, хоць бы гэта каштавала нам незалежнасці, але не больш чым на пяцьдзесят гадоў. Мужных мысліцеляў, якія гэтую канцэпцыю высунулі, трэба падазраваць у выкапнёвым мысленні. На самой справе праайцом уступлення ў нейкую дамову з Расіяй быў калісьці Дмоўскі. У той час у Расіі панавала праваслаўная набожнасць, не было ніякай парнаграфіі і ўсё рабілася цнатліва, хоць і пад нагайкамі. Паколькі я належу да няшчасных пісьменнікаў, якія амаль што масава выдаюцца ў Расіі, маю агента, нават дваіх, у Маскве і атрымоўваю ад іх так званыя тоўстыя часопісы. Гэта літаратурныя штомесячнікі, якія сведчаць аб тым, пра што я дадумаўся яшчэ ў сквіцах ПНР, што менавіта расіяне, народ моцны не толькі колькасна, валодаюць значнай творчай патэнцыяй і адзіна на працягу сямідзесяці гадоў утрымліваліся бальшавікамі на суровай прывязі.

Тое, што Польшча практычна павярнулася да Расіі спіной, асабліва ў культурнай сферы, лічу адным з тыповых нашых крэтынізмаў. Аднак не пра гэта хацелася б напісаць.

Каб упэўніцца, што з захопам альбо уніяй з Расіяй нічога амаральнага для нас няма, набыў у гатэлі *Forum* апошні нумар штотыднёвіка «Огонек». Папраўдзе, цяжка знайсці большае непадабенства савецкаму перыядычнаму выданню з гэтай жа назвай, бо набыты нумар адкрыўся мне на фотаздымку голага жаночага заду. Як з гэтага вынікае, акрэсленне «міждуп'е» азначае, што альбо залье нас заходняя парнаграфія, альбо так званая ўсходняя расійская парнуха. Паколькі немагчыма зразумець, якога гадавання гэтыя раздражняльныя для вельмі веруючых людзей аколіцы дзявочых целаў, усходняга альбо заходняга, то падобна на тое, што патрапім альбо ў заходнееўрапейскі кіпень ўседазволенасці, альбо пад жахлівае панаванне жанoча-расійскай голі. Думка аб уцёках ад дупы да дупы, узятых геаграфічна і палітычна, аказваецца тым самым пераходам з дажджу пад вадасцёкавы жолаб. У галовах, у якіх такая думка (аб скіраваным на Усход эскапізму) засвяцілася, пануе, відаць, ідэальная інфармацыйная пустэча, якая расшуквае сапраўдную прыстойнасць там, дзе яна, магчыма, існавала сто гадоў таму.

Акрамя гэтага, што ўжо для ўзгаданых мысліцеляў, напэўна, выглядае драбязой, патрапім у патоп карупцыі, мафіі, анархіі, карацей кажучы, з вельмі выразным дадаткам бандытызму, які развіўся на руінах савецізму. Прызнаюся, што я не ўлюбёны ва ўседазволенасць дэкадэнцыі Захаду, але ўжо калі абавязкова выводзіць на тое, што трэба выбіраць, то надаю перавагу заходняму балоту.

Пераклад зроблены
В. Я.
па выданні
ODRA 7-8/1998

Юры ХАДЫКА

Нацыянальная ідэя як мара

Сінонімы

Сёння няма неабходнасці даказваць, што гісторыя беларускай дзяржаўнасці налічвае 1000 гадоў. І на працягу ўсяго гэтага часу фармавалася і выкрышталізоўвалася беларуская нацыянальная ідэя. Калі яе разумець як комплекс псіхалагічна камфортных і сацыяльна канструктыўных мэтаў і каштоўнасцяў, засвоеных і ўсвядомленых нацыянальнай супольнасцю. Але, каб паспяхова рухацца далей без непаразуменняў, настаў час удакладніць сэнс некаторых тэрмінаў.

У сучасным словаўжыванні тэрмін «народ» азначае найперш супольнасць людзей, аб'яднаных тэрытарыяльна — межамі адной дзяржавы. Тады мае сэнс тэрмін «савецкі народ», ці «расійскі народ», які складаецца з прадстаўнікоў розных нацый. Але нацыя — гэта паняцце хутчэй духоўнае. Яно аб'ядноўвае людзей не толькі агульным генетычным паходжаннем, толькі ў гэтым выпадку можна гаварыць аб нацыянальнай ідэі, нацыянальным характары, нацыянальнай адметнасці.

Цікавейшы прыклад даюць ЗША — краіна эмігрантаў. Амерыканская канстытуцыя пачынаецца словамі: «Мы — народ Злучаных Штатаў...» І пачынаецца слушна, бо ў часы прыняцця Дэкларацыі амерыканскай нацыі не існавала. Грамадзянам ЗША яшчэ было наканавана прайсці праз вайну Поўначы з Поўднем, адмену рабства і барацьбу супраць расавай сегрэгацыі. І народ Злучаных Штатаў стаў набываць рысы нацыі толькі тады, калі яговая эліта сфармулявала агульны ідэал — так званую «амерыканскую мару».

З майго пункту гледжання, выраз «нацыянальная мара» ёсць сінонім «нацыянальнай ідэі». Абодва яны азначаюць комплекс духоўных каштоўнасцяў, агульных для нацыянальнай супольнасці. Своеасаблівы духоўны клей, што цэментуе, злучае набор індывідаў у надасабовы арганізм, які адрозніваецца сваёй іерархіяй каштоўнасцяў, прыярытэтаў, памкненняў, псіхалагічных і сацыяльных асаблівасцяў.

Комплекс гэты складаецца на працягу жыцця многіх пакаленняў, ён фармуецца гісторыяй народа, этнасу. Натуральны шлях ад этнічнай (блізкакроўнай) супольнасці да нацыі пралягае праз «народ» — грамадзянаў адной дзяржавы.

Не было б амерыканскай нацыі і амерыканскай мары без перамогі ў вайне за незалежнасць. Амерыканская нацыя зусім маладая. Яна і сёння ў працэсе фармавання. Яе нацыянальная ідэя і фармулюецца прасцей, як мара, а не як кананічны звод каштоўнасцяў і патрабаванняў. Амерыканская мара — гэта дабрабыт, гэта ўласны дом. Гэта большая ступень асабістай свабоды, чым ёсць у іншых краінах. Таму там няма дзяржаўнай рэлігіі, хоць большасць — пратэстанты. Таму там нараджаюцца самыя наватарскія, хоць часта сумнеўныя, накірункі ў мастацтве.

Таму там кожны можа мець зброю, хоць зла-чынстваў там можа і болей, чым дзе-небудзь. Гэта таксама — магутная дзяржава, якая павінна абараніць кожнага амерыканца, дзе б ён ні апынуўся. Таму амерыканцы не толькі выдаткоўваюць вялікія сродкі на ваенныя праграмы, але ахвотна падтрымліваюць імідж ЗША як «сусветнага жандара». Часы самаізаляцыі Амерыкі канулі ў Лету, і сёння амаль што ўсе краіны мусяць лічыцца з рэакцыяй ЗША на іх дзеянні. Таму, бясспрэчна, ёсць у амерыканскай мары імперскі складнік. А ў нацыянальнай ідэі іншых прэтэндэнтаў на сусветны ўплыў прысутнічае антыамерыканізм.

Стрыжань нацыянальнай ідэі

Гэтыя два прыклады дазваляюць акрэсліць суадносіны паміж нацыянальнай ідэяй і ідэяй дзяржаўнасці. Ні сама нацыя, ні яе ідэя не паўстаюць па-за межамі сваёй незалежнай дзяржавы. Але пасля гэтага ідэя нацыянальнай незалежнай дзяржаўнасці становіцца складнікам, нават стрыжнем нацыянальнай ідэі, мэтаю і сцягам нацыянальнага адраджэння ў тых выпадках, калі нацыя губляе сваю дзяржаўнасць на шляхах гістарычнага лёсу.

Менавіта таму «навуковыя» тэорыі кшталту «заходне-русізму» на самой справе з'яўляюцца зброяй імперскай прапаганды, скіраванай на ліквідацыю, забыццё нацыянальнай ідэі. І мы станем сведкамі, як лукашэнкаўскія ідэолагі, грунтуючыся на «западна-русізме», будуць імкнуцца падмяніць беларускую нацыянальную ідэю «беларускай марай». Напрыклад, марай пра «отечество от Бреста до Курил».

У гэтай асіміляцыі сэнс і мэта лукашэнкаўскай прапаганды. Яна — прычына адмовы ад нацыянальнай дзяржаўнай сімволікі і ўвядзення дзяржаўнага двухмоўя. Устойлівай нелюбові да беларускай гісторыі і імкнення захаваць расійскія імперскія міфы. У гэтым прычына дзіўнай культурнай палітыкі, якая апранае беларускую культуру ў лапці. І прымушае маліцца чужым багам.

(Працяг будзе)

МАНУМЕНТЫ

Гастроль Патрысіі Каас у Музеі Чарнобыля

Спявачка Патрысія Каас, якая быццам бы дала слова нашаму прэзідэнту зноў наведацца ў Мінск, трымае, мабыць, на ўвазе і абяцанак А.Лукашэнкі, што гэты раз яе голас будзе лётаць пад высокаю столлю новага Палаца Рэспублікі.

Тым часам, задоўжаная новабудоўля ў цэнтры сталіцы даўно займела статус чарнобыльскага аб'екта з тае прычыны, што народ вельмі трапна назваў яе саркафагам. Народ, гэтак жартуючы, падмеціў слушна. Рэаліі Беларусі схіляюць мяне, скарыстаўшыся ўдалым ходам асацыяцыяў, ужо без жартаў, сур'ёзна ставіць пытанне: а ці не змяніць афіцыйную, пракамуністычную шыльду міфічнага палаца часоў развітога сацыялізму — на зусім іншую, рэальна трагічную і разам з тым злабадзённую, архісучасную ідэю заснавання пад гэтым дахам Сусветнага музея Чарнобыля. Мяркую, яшчэ не позна скарэктаваць планы на завяршальным этапе будаўніцтва. Магчыма, і Патрысія Каас, калі атрымае запрашэнне прыехаць з канцэртамі, якія ёй давядзецца даваць у сталічным «саркафагу», зразумее надзвычайную місію чарговых гастроляў. Яна будзе першая... У

IREX/ProMedia

вогуле, ідэя Музея Чарнобыля (працоўны варыянт назвы) абмяркоўваецца ўжо не першы год. Беларускія высокія інстанцыі, ад якіх залежыць рашэнне гэтага сусветнага, скажам так, пытання, альбо стрымана адмоўчваюцца ад прапановаў грамадскіх арганізацыяў «Сацыяльна-экалагічны саюз «Чарнобыль», альбо проста адмахваюцца і наўрад ці здольныя па-людску ўразумець, абмеркаваць нават тое, што ім прапануецца, не кажучы пра Палац «пад Чарнобыль». Але грамадства ўступіла ў1999 год, краіна Беларусь жыве надзеяй на добрыя змены, разам з тым і палітычныя. Прыйдуць (хочацца верыць) новыя людзі, якія выдатна разумеюць важнасць завінавачанасць Беларусі перад светам, у якім яна сёння выглядае досыць адыёзнай кропкай на карце. Дасць Бог, гэтым людзям не трэба будзе тлумачыць, якія заслугі нашай краіны могуць змяніць яе вобраз. Былі б гэтыя людзі пры ўладзе, быў бы ўжо і музей — як несумненная, вялікая заслуга. І, магчыма, замест прэзідэнцкіх «дажынак» у старым еўрапейскім Нясвіжы мы ўвосень адзначалі б іншыя «дажынкі» — уваходзіны ў велічны Музей жыцця і смерці, сілы і пакаяння, малой радзімы і зорных сусветаў. Я веру ў гэты Музей, як веру ў Беларусь, у свой народ і ў нашую неўміручасць.

Валеры ДРАНЧУК

БССР, Беларусь, БелаРоссия...

Уладзімір АРЛОЎ

Днямі мой тэлефон загаварыў голасам знаёмай выкладчыцы аднаго са сталічных універсітэтаў. Голас у жанчыны трымцеў: адміністрацыя пагражае звольніць. Прычыну не назавеш банальнай — за тэрытарыяльныя прэтэнзіі адразу да некалькіх суседніх дзяржаваў. Высветлілася, што на лекцыі для замежных студэнтаў мая знаёмая паведаміла, што і Вільня, і Беласток, і — падумаць толькі! — нават Смаленск пэўны час знаходзіліся не тое, што ў нашых этнаграфічных межах, але і непасрэдна ў складзе Беларусі.

У якасці доказаў «злачынка» паклала на стол начальніку зусім свежыя тамы Беларускай Энцыклапедыі, дзе, напрыклад, чорным па белым надрукавана, што з 4 снежня 1939 года Беласток з'яўляўся цэнтрам Беластоцкай вобласці БССР. Але вучоныя мужы пагардліва адсунулі ад сябе энцыклапедычныя выданні, абазваўшы іх «бэнээфаўскай літаратурай», якая, маўляў, цяпер, «на этапе гістарычнай інтэграцыі», забівае клін паміж братнімі з пракаветных часоў народамі.

Трывала стоячы на грунце вядомых Хельсінкскіх пагадненняў і зусім не збіраючыся заклікаць да перагляду сённяшніх межаў, я, тым не менш, лічу, што будзе досыць цікава — асабліва «на этапе гістарычнай інтэграцыі» — узгадаць, як і колькі разоў, дзякуючы братнім клопатам «старэйшага брата», мяняліся афіцыйныя межы Беларусі ў«цывілізаваным» XX стагоддзі.

Зусім нядаўна родная ўлада ў духу лепшых традыцыяў сваіх камуністычных папярэднікаў прапанавала нам адзначыць адкапаную ў пыльным архіве савецкага мінулага дату — 80-годдзе БССР. Аб тым, што бальшавікі, не лічачы беларусаў народам, пайшлі на стварэнне марыянеткавай БССР, каб супрацьпаставіць яе абвешчанай амаль на год раней незалежнай Беларускай Народнай Рэспубліцы, у святочных прамовах сарамліва не ўспаміналася. Абачліва маўчалі прамоўцы і пра тое, што з ласкі маскоўскіх гаспадароў пачало адбывацца з БССР праз лічаныя дні пасля разрэкламаванага маніфеста 1 студзеня 1919 года.

Масква дала загад ствараць буферную рэспубліку, і бальшавіцкае кіраўніцтва гэтак званай Заходняй вобласці на чале з А.Мясьнікянам (Мяснікоўым), хоць і было супраць, мусіла выконваць партыйную дысцыпліну.

У склад «самастойнай сацыялістычнай рэспублікі» былі ўключаныя Віцебская, Гарадзенская, Магілёўская і Мінская губерні, беларускія паветы Віленскай і Ковенскай губерняў, населеныя беларусамі паветы Смаленскай губерні (апрача самых усходніх) разам са Смаленскам, а таксама чатыры паветы Чарнігаўскай губерні — Мглінскі, Навазыбкаўскі, Старадубскі і Суражскі (цяпер гэта заходняя частка Бранскай вобласці Расіі). Інакш кажучы, тая БССР паўтарала межы БНР, якія адпавядалі дадзеным усерасійскага перапісу 1897 года і тагачасным этнаграфічным картам.

Бальшавіцкі ўрад БССР перабазаваўся са Смаленска ў Мінск і неадкладна заняўся выкараненнем нацыянальнага беларускага руху ва ўсіх яго праявах. Каб аблегчыць гэтую задачу, ужо ў студзені таго ж 1919 года ЦК РКП(б) прыняў у Маскве пастанову аб тым, што Віцебская, Магілёўская, Смаленская губерні і чатыры паветы Чарнігаўскай з'яўляюцца часткаю РСФСР. Сабраны ў Мінску на пачатку лютага кішэнны першы з'езд Саветаў Беларусі паслухмяна пацвердзіў адрыў ад рэспублікі ўсходніх губерняў. Але Масква на гэтым не спынілася, і ўжо 27 лютага 1919 года адбылося аб'яднанне «савецкіх» Літвы і Беларусі ў адну рэспубліку (скарочана — Літбел), у кіраўніцтва якой на ўсякі выпадак вырашана было не ўводзіць аніводнага беларуса.

У жніўні 1919 г. Літбел быў заняты польскімі войскамі і бясслаўна спыніў сваё існаванне. Пра нейкую там БССР у Маскве наогул забыліся і разглядалі яе тэрыторыю як частку Расіі, якой можна патаргавацца з суседзямі. Шукаючы хаўруснікаў супраць Польшчы, урад Леніна падпісаў у 1920-м мірную дамову з незалежнай Літоўскай Рэспублікай. Да гэтага дакумента прыкладалася карта, якая раз-пораз з'яўляецца ў літоўскім друку і сёння. Паводле дамовы, Расія аддавала Літве Гародню, Вільню, Ліду, Ашмяны, Паставы, Смаргонь і Браслаў.

Але неўзабаве ваенна-палітычная сітуацыя змянілася, і ў Маскве пастанавілі не аддаваць гэтых тэрыторыяў Літве, у выніку чаго, калі Чырвоная армія пакацілася ад Варшавы назад, яе літоўскія «саюзнікі» занялі Вільню. Напрыканцы ліпеня 1920 года Масква зноў вырашыла стварыць буферную беларускую рэспубліку, і 31 ліпеня адбылося другое абвяшчэнне БССР, усходняя межы якой гэтым разам праходзілі паблізу Барысава, Бабруйска і Мазыра.

Пасля Рыжскай мірнай дамовы Заходняя Беларусь сталася часткаю Польшчы, а тэрытрорыю БССР Масква вызначыла ў складзе шасці паветаў былой Менскай губерні з насельніцтвам 1,5 мільёна чалавек. «Далі шэсць паветаў, дзякуй і за гэта», — з горкай іроніяй напісаў у тыя дні Якуб Колас.

У верасні 1939 года Заходняя Беларусь уз'ядналася з БССР у межах сталінскай імперыі. Не прамінула і месяца, як «сэрца Заходняй Беларусі» — Вільня, а разам з ёю і Віленскі край былі перададзеныя Літве. Пра лёс Беластоцкай вобласці мы ўжо ведаем. Варта хіба дадаць, што «ўдакладненні» мяжы з Польшчай працягваліся да 1950 года, дзякуючы чаму тая атрымала яшчэ шэраг тэрыторыяў, у тым ліку і Якушоўку, дзе прайшлі дзіцячыя гады К.Каліноўскага.

У сваёй антынатаўскай рыторыцы кіраўніцтва нашай пакуль яшчэ фармальна суверэннай дзяржавы любіць нагадваць, што БССР была ў ліку краін-пераможцаў Другой сусветнай вайны, за што атрымала магчымасць стаць сябрам-заснавальнікам ААН. Асабіста ў мяне пачуццё гонару з гэтай нагоды імгненна блякне, як толькі ўспомню, што пасля перамогі Беларусь страціла значную частку свайго абшару. Дзе яшчэ, скажыце, у свеце ёсць такія пераможцы?

У сувязі з інтэграцыйным куродымам апошніх месяцаў у значнай часткі грамадзянаў Рэспублікі Беларусь узнікае няўтульнае прадчуванне яшчэ аднаго перадзелу дзяржаўных межаў радзімы. Калі б гэтыя занепакоеныя грамадзяне часцей глядзелі БТ і больш уважліва слухалі ўсенародна любімага прэзідэнта, яны, безумоўна, супакоіліся б, пачуўшы, што не Беларусь будзе далучаная да Расіі, а, магчыма, зусім наадварот.

Лепшыя дзяржаўныя і недзяржаўныя галовы ўжо напружваюць мазгавыя звіліны і выносяць прапановы: ад нясмачна-брыдкага скароту БРС і эпічнай '«Белароссии» да энергічнай і экспрэсіўнай назвы «Всярусь». Апошняя асабліва змястоўная ў сваім беларускім эквіваленце.

Сярэбраны ручай на Манетны двор

Як гэта ні крыўдна для скарбашукальнікаў, але адзін з самых буйных скарбаў на Беларусі адрыла свіння. Гэта здарылася ў 1889 годзе ў вёсцы Дрэбск Пінскага павета, дзе цікаўная істота першай агледзела 1.204 сярэбраныя і медныя соліды і грашавікі часоў Яна Казіміра. Нам гэты скарб пабачыць не давядзецца, бо ўсе манеты былі адпраўленыя ў Пецярбург на Манетны двор для пераплаўкі. Іншыя больш за 1.200 скарбаў, знаходкі якіх на зямлі Беларусі засведчаныя ў дакументах, патрапілі да чалавека ці пры рыцці студні, на ворыве, пры будаўніцтве новай хаты і да т. п. Лёс усіх скарбаў амаль аднолькавы — за малым выключэннем уся масса скарбу трапляла ў імператарскую плавільню. Прыкладам, у 1876 годзе з Віцебска быў адпраўлены на Манетны двор каля 5 кіль залатых манет. Крыху раней у фальварку Баркулабава Быхаўскага павета, дзе быў напісаны знакаміты Баркулабаўскі летапіс, знайшлі скарб з 100 сярэбраных манет XVI ст. Яны таксама зніклі ў плавільным цiглю. У 1892 годзе на Манетны двор пайшоў скарб з 1.270 сярэбраных манет XVII ст. з Брэсцкага павета. У мястэчку Азярынца Слонімскага павета быў знойдзены скарб з 2.522 сярэбраных манет XV—XVII стст. У 1901 годзе на Пецярбургскім манетным двары з іх аддзілі расійскія грошы. З такіх апавяданняў можна скласці, так мовіць, манетны мартыралог. Па самых сціплых падліках за 25 гадоў напрыканцы XIX ст. на

Манетны двор у горад Пятра паступлілі каля 37500 старадаўніх манет (сярод іх манеты X ст., часоў Ягайлы, Вітаўта, Жыгімонта Старога).

З кожнага скарбу найбольш каштоўныя рэчы прыбіраў сабе Эрмітаж, потым Гістарычны музей (маскоўскі), зброю — Артылерыйскі музей у Пецярбургу, цікаўныя адзінкі атрымоўвалі ў падарунак Кіеўскі, Казанскі, Дэрпцкі універсітэты, нешта аддавалі ў Віленскі музей, медныя грошыкі траплялі ў беларускія гарадскія музеі ці ў маленькія калекцыі пры гімназіях. Напрыклад, у 1897 годзе у вёсцы Глыбоцкае Гомельскага павета знойдзены скарб з усходніх манет IX ст., караляў і бранзалета. Манеты і каралі перададзены ў Эрмітаж, дзве манеты — у Магілёўскі музей. Знойдзены ў 1888 г. у Ваўкавыску наканечнік кап'я перададзены ў Эрмітаж. Рэдкія пры знаходках старажытныя шыйныя абручы атрымаў у 1885 годзе Гістарычны музей. Каменную форму для адліўкі фальшывых куфічных манет (надзвычайная рэдкасць) атрымаў, зразумела, Эрмітаж. І гэтак далей. Калі выпадкам хто з Беларусі патрапіць на экскурсію ў Эрмітаж ці Артылерыйскі музей, ці на Манетны двор і пабачыць іхнія калекцыі, няхай ганарыцца, што беларусы аддалі самае лепшае з сваіх скарбаў у расійскую культурную скарбніцу.

Міхал МАТУШ

МАЙСТЭРНЯ

Даты і лёсы

19 лютага

1899. Нарадзіўся вядомы рускі пісьменнік беларускага паходжання, аўтар «Трох таўстуноў» Юры Алеша.

1936. У Мінску быў арыштаваны кіраўнік КПЗБ Іосіф Лагіновіч. Пасля бясконцых допытаў памёр у 1940 г.

1937. XX з'езд Саветаў БССР прыняў новую Канстытуцыю рэспублікі. У параўнанні з папярэдняй яна яшчэ больш абмяжоўвала кампетэнцыю рэспубліканскіх органаў улады на карысць саюзных. Адсутнасць грамадзянаў на выбарах пачала разглядацца як сабатаж.

1972. На мястэчка Парадайс у штаце Вашынгтон на працягу года выпала рэкордная колькасць снегу — 31,102 м.

1985. Іспанскі *Боінг-727* урэзаўся ў тэлевежу каля г.Більбао, загінулі 147 чалавек.

20 лютага

1694. Нарадзіўся выбітны французскі філосаф Вальтэр (Франсуа-Мары Аруэ). За крытыку каралеўскай улады двойчы трапляў у Бастылію і тры разы быў вымушаны шукаць палітычнага прытулку за мяжой.

1901. «Церковные ведомости» абвясцілі пра адлучэнне Льва Талстога ад праваслаўнай царквы (у тым ліку за спробу стварыць уласны варыянт Новага Запавету).

1924. Адбыўся першы выпуск Беларускага дзяржаўнага універсітэта (55 эканамістаў і юрыстаў).

1932. Леў Троцкі, які тады жыў у Нарвегіі, быў пазбаўлены савецкага грамадзянства.

1940. У ЗША адбылася прэм'ера анімацыйнага фільма *Puss Gets the Boot*, дзе на экране ўпершыню з'явілася знакамітая пара Том і Джэры.

1943. На кукурузным полі ў 830 км на захад ад Мехіка нечакана з'явілася дзірка, і вакол яе пачаў расці вулкан, які атрымаў назву Парыкуцін. На працягу года ён вырас да 30 м. У чэрвені 1944 г. адбылося моцнае вывяржэнне, у выніку якога згарэлі дзве вёскі і дзесяткі чалавек загінулі.

21 лютага

1885. У сталіцы ЗША адбылося адкрыццё найвышэйшага ў свеце помніка Джорджу Вашынгтону (169,3 м).

1918. Дэкрэтам СНК чэкісты атрымалі права пазасудовага пакарання падазроных асобаў: «Непрыяцельскія агенты, спекулянты, хуліганы, контррэвалюцыйныя агітатары і нямецкія шпіёны расстрэльваюцца на месцы злачынства».

1941. У авіякатастрофе загінуў лаўрэат Нобелеўскай прэміі за адкрыццё інсуліну канадскі фізіёлаг сэр Фрэдэрык Бантынг.

1944. На амерыканскім тэлеканале *NBC* адбыўся дэбют першай у свеце штотыднёвай тэлепраграмы — дакументальнага агляду *The War As It Happens*.

1988. Падчас рамонту Лонданскага метро было нечакана знойдзенае пахаванне легендарнай каралевы Боадыцыі, пад кіраўніцтвам якой брыты разбілі рымскія легіёны 2 тыс. гадоў таму.

22 лютага

1534. Германскія анабаптысты стварылі камуну ў Мюнстэры. Горад быў абвешчаны Новым Ерусалімам з хрысціянска-ўраўняльным рэжымам.

1630. Англійскія каланісты ўпершыню пакаштавалі папкорн, якім іх пачаставаў індзеец Квадэкуайн.

1819. Іспанія перадала Флорыду ў склад ЗША. У гэты ж дзень у **1825 г.** Расія і Вялікабрытанія вызначылі мяжу паміж Канадай і Аляскай.

1949. Нарадзіўся знакаміты аўстрыйскі аўтагоншчык, трохразовы чэмпіён свету Нікі Лауда.

1989. Міністэрства аховы здароўя Фінляндыі ўнесла ў парламент праект закона, паводле якога людзям, што пакутуюць ад стрэсаў, павінны былі прадастаўляцца аплачваемыя «сэксуальныя выхадныя дні, якія дапамогуць ім забыцца на свае праблемы і сканцэнтравацца на аднаўленні сілаў у эратычнай атмасферы». Наколькі вядома, гэтая добрая ініцыятыва пакуль не рэалізаваная.

Падрыхтаваў
Юрась БАРЫСЕВІЧ

22 ПАНЯДЗЕЛАК

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! 07.00 Новости. 07.10 Доброе утро, Беларусь! 08.15 Резонанс. 09.00 Новости. 09.10 Потребительская корзина. 09.25 Телебарометр. 09.40 «Сегодня с вами...» Главный редактор журнала «Родное слово» Михаил Шавыркин. 10.05 Здоровье. 10.30 Усадьба. 11.00 Новости. 11.10, 18.05 **«Проклятый уютный дом».** 12.00 «День защитников Отечества». 12.05 Теленавигатор. 12.25 Музыкальный салон с Э.Езерской. 13.00 Новости. 13.15 **«Секретный фарватер».** Х/ф. 4-я с. 14.25 «Василий Корж, генерал и кормитель». Телеочерк. 15.00 Новости. 15.15 **«Приключения Шерли Холмс».** 15.40 Видеокурс французского языка. 16.05 ТВ — школе. Музыка. 3-й класс. «Развитие музыки». 16.25 Мультфильм. 16.35 Автопарк. 16.45 Премьера песни. 17.00 Новости (с сурдопереводом). 17.15 «А музыка звучит...» 17.45 «Искусство всех времен и народов». Д/ф. 18.55 «День защитников Отечества». 19.00 Новости. 19.15 Политические диалоги. 19.40 Добрый вечер, Беларусь! 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 22.00 **«Полигон».** Х/ф. 1-я с. 23.05 Криминальная хроника. 23.10 Белорусский хит-парад. 23.15 Третий тайм. 23.45 Новости. 23.55 Финал КВН Балтии.

ОРТ
13.05 Чемпионат мира по лыжному спорту. 14.45, 17.00 Новости. 14.55 Звездный час. 15.35 ...До шестнадцати и старше. 16.00 **«Жестокий ангел».** 17.15 Эти забавные животные. 17.45 Здесь и сейчас. 18.05 «Человек в маске». 18.45 **«Вечный зов».** 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 **«Горец-IV».** 21.45 «Взгляд». 22.30 Новость дня. 22.50 **«Генерал».** Х/ф. 00.35 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30, 08.45 Доброе утро, Россия. 08.15, 22.55 Дежурная часть. 08.35 «Программа передач». 08.50 Товары — почтой. 09.00 **«Санта-Барбара».** 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 15.15 «Три лягушонка», «Карандаш и ластик». 15.25 **«Первые поцелуи».** 16.30 Автомотоспорт: зимнее кольцо. 17.20 **«Бред вдвоем».** Х/ф. 18.30 Двойной портрет. 19.40 Подробности. 19.55 Любовь с первого взгляда. 20.25 **«Семейная мелодрама».** Х/ф. 21.55 Акуна матата. 23.40 Лыжные виды спорта. 00.25 Товары — почтой.

КУЛЬТУРА
07.00, 23.20 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.25 **«Кащей бессмертный».** Х/ф. 08.30 Петербургские портреты. 09.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05 Сборник фильмов Д.-У.Гриффита. 10.00 Академия спорта. 10.20 Музыка из Петербурга. 11.00 Про фото. 11.40 После новостей... 12.00 «Вместо экзамена». 12.30 Чемпионат мира по лыжным видам спорта. 13.45 Владимир Маяковский. «Про это». 14.35 Ваше сословие. 15.05 **«Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок».** Х/ф. 15.35 «Лукоморье». 15.55 «Пушкин и судьбы русской культуры». 16.30 «С потолка». 17.05 Царская ложа. 17.45 «Рассказы старого сплетника». 18.10 Вижу цель! 18.35 «Железова Воля». Д/ф. 19.10 Чудо-сказка. 19.50 «Такое кино». 21.10 После новостей... 21.30 Сборник фильмов Д.-У.Гриффита. 22.30 В.Третьяков играет Брамса.

НТВ
06.00 Сегодня утром. 08.10 **«Ее звали Никита».** 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 Вчера в «Итогах». 10.15 Куклы. 10.30 Итоги. Ночной разговор. 11.30 «Старый телевизор». 13.30, 21.45 **«Скорая помощь».** 14.20 «Сегодняччко». 15.30 **«Захватчики».** 16.20 «Ну, погоди!» 16.30 Впрок. 16.55 **«Любовь и тайны Сансет Бич».** 17.40 Криминал. 18.35 Герой дня. 18.55 **«Уличный король».** Х/ф. 20.35 «Итого». 22.35 Сегодняччко. 23.15 Сегодня в полночь. 23.45 Погода. 23.50 Программа передач.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05 **«Цыган».** 4-я с. 10.30 **«Горячая точка».** 11.40 **«О море, море!»** 11.50 **«Иван Бровкин на целине».** 13.20, 18.25 КиНовости. 13.30 **«Улица мира».** 15.10 **«Огненные барабаны»** («Битва трех королей»). 16.00 **«Адъютант его превосходительства».** 17.15 **«Кто заплатит за удачу?»** 18.35 **«Старые молодые люди».** 20.05 **«Красное и черное».** 21.20 **«Ларец Марии Медичи».** 22.45 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35 **«Родс».** Д-13. 10.30 **«Коматозники».** Д-17. 12.20, 18.45 КиНовости. 12.30 **«Человек без лица».** Д-13. 14.25 **«Абсолютные новички».** Д-13. 16.10 **«Прошу убежища».** С. 18.00 **«Школьный учитель».** Д-13. 18.55 «Танец на воде». Д-17. 20.40 **«Далеко от себя».** Д-13. 22.20 **«Иствикские ведьмы».** Д-13.

СПОРТ
09.00 Еще неделя позади... 09.30, 13.00 Аэробика. 09.55, 13.45 Урок бодибилдинга. 10.10 Шахматы. 10.40 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Даллас Старз» - «Колорадо Эвеланш». В перерыве (12.00) Новости. 13.25 Заметки с чемпионата мира по лыжам. 14.00 Новости. 14.10 Конькобежный спорт. 16.30 Чемпионат мира-97 по пауэрлифтингу. 17.15 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Даллас Старз» - «Колорадо Эвеланш». 19.30 Хроника недели. 20.00 Новости. 20.10 Программа передач. 20.15 «По всем правилам». 20.25 Заметки с чемпионата мира по лыжам. 20.45 Большой ринг. 22.45 Новости. 23.15 Шахматы. 23.25 Чемпионат мира-97 по пауэрлифтингу.

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 **«Исполнитель приговора». Х/ф.** 20.00 Уроки для Евы. 20.30 Вечарніца. 20.45 Музыкальная программа. 21.45 Автомобили и запчасти. 22.00 **«Чисто американское убийство».** Х/ф.

С - фильмы, рекомендованные для семейного просмотра; Д-13 - фильмы, просмотр которых не рекомендован лицам моложе 13 лет; Д-17 - фильмы, просмотр которых не рекомендован лицам моложе 17 лет.

23 АЎТОРАК

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! 07.00 Новости. 07.10 Доброе утро, Беларусь! 08.10 «День защитников Отечества». 08.15 Политические диалоги. 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.15 ТВ — школе. Музыка. 3-й класс. «Развитие музыки». 09.35 «На волне взаимопонимания». 10.25 «День защитников Отечества». 10.30 «Сегодня с вами...» Художественный руководитель фольклорно-этнографического ансамбля «Неруш» Валентина Гладкая. 11.00 Новости. 11.10, 18.10 **«Проклятый уютный дом».** 11.55 Третий тайм. 12.25 «День защитников Отечества». 12.30 «А музыка звучит...» 13.00 Новости. 13.10 «Земляки». 14.10 Туробъектив. 14.30 Бездельник. 15.00 Новости. 15.15 **«Приключения Шерли Холмс».** 15.40 Видеокурс английского языка. 16.05 ТВ — школе. Музыка. 4-й класс. «Композитор, исполнитель, слушатель». 16.25 «День защитников Отечества». 16.30 Спортивный праздник к Дню защитников Отечества. 17.00 Новости (с сурдопереводом). 17.15 Уроки Н.Новожиловой. 17.40 Гости в дом. 18.55 «День защитников Отечества». 19.00 Новости. 19.15 «Алло, «Событие». 19.55 Добрый вечер, Беларусь! 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 21.55 «Беларусь была его судьбой». Д/ф. 22.40 **«Полигон».** Х/ф. 2-я с. 23.45 Криминальная хроника. 23.50 Белорусский хит-парад. 23.55 Музыка без границ. 00.25 Новости.

ОРТ
08.00, 11.20, 14.00, 17.00 Новости. 08.15, 16.00 **«Жестокий ангел».** 09.15 «Взгляд». 10.00 «Дядя Степа-милиционер». 10.20 Чемпионат мира по лыжному спорту. 11.35 «Вместе». 14.15 **«Новые приключения Синдбада».** 14.45 Счастливый случай. 15.35 ...До шестнадцати и старше. 17.15 Угадай мелодию. 17.45 Здесь и сейчас. 18.05 Тема. 18.45 **«Вечный зов».** 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 **«Черный океан».** Х/ф. 22.15 Торжественный вечер, посвященный 70-летию Алексия II, Святейшего Патриарха Московского и Всея Руси. 23.25 Новость дня. 23.40 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30, 08.45 Доброе утро, Россия. 08.15, 22.45 Дежурная часть. 08.35 «Программа передач». 08.50 Товары — почтой. 09.00 **«Санта-Барбара».** 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести. 15.12 «Три лягушонка», «Эхо». 15.25 **«Первые поцелуи».** 16.35 «Башня». 17.00 Компьютер. 17.20 **«Экипаж машины боевой».** Х/ф. 18.30 Двойной портрет. 19.40 Подробности. 19.55 «Аншлаг». 20.30 Торжественный концерт, посвященный Дню защитников Отечества. 23.30 Лыжные виды спорта. 00.15 Товары — почтой.

КУЛЬТУРА
07.00, 23.20 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.25 «Такое кино». 08.45 Поклонникам Терпсихоры. 09.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05, 21.05 **«Беспокойное хозяйство».** Х/ф. 10.30 «Ваших душ золотые россыпи». 10.50 Поэт О.Погудин. 11.00 Вижу цель! 11.40 После новостей... 12.00 Боярский двор. 12.35 Чемпионат мира по лыжным видам спорта. 13.45 «Красное вино победы». Спектакль. 14.45 «Без визы». 15.05 «Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок». 15.35 «Лукоморье». 15.55 К.Симонов. «Жди меня». 16.20 Солдаты России. 16.45 Ноу-хау. 17.05 Ортодокс. 17.25 «Рядом с солдатом». Д/ф. 18.25 Чемпионат мира по лыжным видам спорта. 19.10 Чудо-сказка. 19.50 Концерт В.Минина. 20.45 После новостей... 22.30 «Ода Большой Медведице».

НТВ
06.00 Сегодня утром. 08.10, 16.55 **«Любовь и тайны Сансет Бич».** 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 Герой дня без галстука. 09.40 Криминал. 10.05 Своя игра. 10.30 Дог-шоу. 11.30 «Старый телевизор». 13.30, 21.45 **«Скорая помощь».** 14.20 «Сегодняччко». 15.30 **«Захватчики».** 16.20 «Ну, погоди!» 16.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 19.00 **«Офицеры».** Х/ф. 20.40 Куклы. 22.35 Сегодняччко. 23.15 Сегодня в полночь. 23.45 Погода. 23.50 Программа передач.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05 **«Красное и черное».** 10.15, 17.55 КиНовости. 10.30 **«Моя любовь».** 11.45 **«Ларец Марии Медичи».** 13.15 **«Старые молодые люди».** 14.45, 16.00 **«Адъютант его превосходительства».** 17.25 **«Нам не дано предугадать...»** 18.05 **«Женя, Женечка и «катюша».** 19.25 **«Красное и черное».** 20.45 **«Убить дракона».** 2 серии. 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 17.45 **«Школьный учитель».** Д-13. 10.20 **«Иствикские ведьмы».** Д-13. 12.15, 18.30 КиНовости. 12.25 **«Танец на воде».** Д-17. 14.10 **«Далеко от себя».** Д-13. 15.50 **«Герой».** Д-13. 18.40 **«1941».** Д-13. 20.35 **«Ничтожество».** Д-13. 22.25 **«Несколько хороших парней».** Д-17.

СПОРТ
09.00, 20.10 Программа передач. 09.05 Новости. 09.15, 12.10 Аэробика. 09.40, 14.10 Урок шахмат для начинающих. 09.55 Заметки с чемпионата мира по лыжам. 10.15 Хроника недели. 10.45 Шахматы. 11.45 Чемпионат мира-97 по пауэрлифтингу. 12.00 Новости. 12.35 «Щит и мяч». 13.05 Спортивные танцы. 14.00 Новости. 14.25 Легкая атлетика. Международные соревнования из серии «Рико Тур» - «Газ де Франс». 16.50 «Спорт и...» 17.10 «По всем правилам». 17.20 Хоккей. Чемпионат России. ЦСКА - «Динамо». 20.00 Новости. 20.15 Заметки с чемпионата мира по лыжам. 20.35 Звездный вторник. 21.35 Фигурное катание. 23.00 Новости. 23.10 Шахматы.

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 **«Без вести пропавшие - 2».** Х/ф. 20.00 Музыка на телеканале. 20.30 Вечарніца. 20.45 **«Бумбараш».** Х/ф. 1-я с. 21.55 Афиша. 22.00 **«Верность».** Х/ф.

24 СЕРАДА

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! 07.00 Новости. 07.10 Доброе утро, Беларусь! 08.00 «Алло, «Событие». 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.10 ТВ — школе. Музыка. 4-й класс. «Композитор, исполнитель, слушатель». 09.30 Видеокурс английского языка. 09.55 Телевизионный Дом кино. 10.20 Видимо-невидимо. 11.00 Новости. 11.15, 18.05 **«Проклятый уютный дом».** 12.00 Око. 12.20 Мультфильм. 12.30 Зорная ростань. 13.00 Новости. 13.10 «Все мы родом из детства». 14.35 «Чувство прекрасного». 15.00 Новости. 15.15 **«Приключения Шерли Холмс».** 16.05 Видеокурс французского языка. 16.30 «5 x 5». 17.00 Новости (с сурдопереводом). 17.10 «А музыка звучит...» 17.35 «Макаенка, 9». 18.50 «Пробуждение». 19.00 Новости. 19.15 «Сегодня с вами...» Декан факультета журналистики БГУ Василий Воробьев. 19.40 Добрый вечер, Беларусь! 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 22.00 **«Случай с Полыниным».** Х/ф. 23.35 Криминальная хроника. 23.40 Белорусский хит-парад. 23.45 Королевская охота. 00.15 Новости. 00.25 Темная комната.

ОРТ
05.00 «Доброе утро». 08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. 08.15, 16.00 **«Жестокий ангел».** 09.15 Тема. 09.55 Мультфильм. 10.15 В мире животных. 10.50 Домашняя библиотека. 11.15 «Вместе». 14.15 **«Новые приключения Синдбада».** 14.45 Зов джунглей. 15.10 Детские анекдоты. 15.35 ...До шестнадцати и старше. 17.15 Угадай мелодию. 17.45 Здесь и сейчас. 18.05 Человек и закон. 18.45 **«Вечный зов».** 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 **«Случай с Полыниным».** Х/ф. 22.35 Новость дня. 22.50 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30, 08.45 Доброе утро, Россия. 08.15, 23.15 Дежурная часть. 08.35 «Программа передач». 08.50 Товары — почтой. 09.00 **«Санта-Барбара».** 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.30 Вести. 15.15 «Три лягушонка», «Военная тайна». 15.30 **«Первые поцелуи».** 16.30 «Башня». 17.00 Компьютер. 17.10 **«Дом, который построил Свифт».** Х/ф. 1-я с. 18.30 Двойной портрет. 19.40 Подробности. 19.55 Сам себе режиссер. 20.25 **«Робот-полицейский».** Х/ф. 22.15 **«Притворщик».** 00.00 Автошоу. 00.30 Лыжные виды спорта. 01.00 Товары — почтой.

КУЛЬТУРА
07.00, 23.20 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.20 Погода. 07.25 «Московские пенаты». 07.45 Курт Мазур. Встреча в Москве. 08.05 «БДТ: вчера, сегодня, завтра». 09.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05 Музыка Вены. 09.45 «Русская усадьба». 10.10 «Брожу ли я вдоль улиц шумных...» 10.25 «Рядом с солдатом». Д/ф. 11.40 После новостей... 12.00 «Монолог актрисы». 12.45 «Северные мастера». 13.05 «Шалом». 13.45, 22.05 **«Кнут Гамсун».** Х/ф. 1-я с. 14.30 Играет В.Афанасьев. 14.45 «Без визы». 15.05 **«Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок».** 15.35 «Лукоморье». 15.55 Чемпионат мира по лыжным видам спорта. 16.30 Экспедиция «ЧИЖ». 17.05 «Сокровища Петербурга». 17.20, 19.20 Дж.Россини. «Севильский цирюльник». 19.10 Чудо-сказка. 20.50 После новостей... 21.10 XX век в кадре и за кадром. 22.00 Телевернисаж. 22.50 Г.Малер. Адажиетто из симфонии № 5.

НТВ
06.00 Сегодня утром. 08.10, 16.55 **«Любовь и тайны Сансет Бич».** 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 **«Не забудь... Станция Луговая».** Х/ф. 10.40 «Среда». 11.30 «Старый телевизор». 13.30, 21.45 **«Скорая помощь».** 14.20 «Сегодняччко». 15.30 **«Захватчики».** 16.20 «Ну, погоди!» 16.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.35 Герой дня. 18.55 **«Первый смертный грех».** Х/ф. 22.35 Сегодняччко. 23.15 Сегодня в полночь. 23.45 Погода. 23.50 Программа передач.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05, 20.20 **«Красное и черное».** 10.25 **«Женя, Женечка и «катюша».** 11.45, 17.15 КиНовости. 11.55 **«Убить дракона».** 2 серии. 13.50 **«Каток и скрипка».** 14.35, 16.00 **«Адъютант его превосходительства».** 17.25 **«Два голоса».** 18.30 **«Мой ласковый и нежный зверь».** 21.35 **«Долой коммерцию на любовном фронте, или Услуги по взаимности».** 22.45 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 18.45 **«Школьный учитель».** Д-13. 10.20 **«Несколько хороших парней».** Д-17. 12.35 «Герой». Д-13. 14.30 КиНовости. 14.40, 19.30 Календарь «Мира кино». Сидней Пуатье. 14.55 **«1941».** Д-13. 16.50 **«Ничтожество».** Д-13. 19.45 **«Потери любви».** Д-13. 21.15 **«С ветром заодно».** Д-13. 23.00 **«Стукач».** Д-17.

СПОРТ
09.00, 20.10 Программа передач. 09.05 Новости. 09.15 Аэробика. 09.40 Заметки с чемпионата мира по лыжам. 10.00 Шахматы. 10.30 Фигурное катание. 12.00 Новости. 12.10 «Спорт и...» 12.30 Хоккей. Чемпионат России. ЦСКА - «Динамо». В перерыве (14.00) Новости. 14.55 Фигурное катание. 17.25 «Гольф». 17.55 Фигурное катание. 20.00 Новости. 20.10 Программа передач. 20.15 «По всем правилам». 20.25 «Щелчок». 20.55 Заметки с чемпионата мира по лыжам. 21.25 Короли бильярда. 21.55 Автогонки «Camel - Все звезды». В перерыве (23.00) Новости.

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 **«Шепоты и крики».** Х/ф. 20.00 Уроки для Евы. 20.30 Вечарніца. 20.45 **«Бумбараш».** 2-я с. 21.55 Афиша. 22.00 **«Поезд с деньгами».** Х/ф.

25 ЧАЦВЕР

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! 07.00 Новости. 07.10 Доброе утро, Беларусь! 8.15 «Сегодня с вами...» Декан факультета журналистики БГУ Василий Воробьев. 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.15 Королевская охота. 09.45 «Я рисую». 10.00 «Волшебный бал». 11.00 Новости. 11.15, 18.05 **«Проклятый уютный дом».** 12.05 Наш край. 12.25 «А музыка звучит...» 13.00 Новости. 13.15 **«Водитель автобуса».** Х/ф. 1-я с. 14.25 Крок. 15.00 Новости. 15.10 **«Приключения Шерли Холмс».** 15.35 Видеокурс английского языка. 16.00 ТВ — школе. Музыка. История Беларуси. 8-й класс. «Белорусское национально-освободительное движение в период 1905-1907 гг. 16.30 Гости в дом. 17.00 Новости (с сурдопереводом). 17.10 «Карамболь». 17.40 «Им не было 16-ти». Д/ф. 19.00 Новости. 19.15 Политические диалоги. 19.40 Добрый вечер, Беларусь! 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 22.00 Ж.Пуаре. «Семейный уикенд». Спектакль Гродненского драмтеатра. 23.35 Криминальная хроника. 23.40 Белорусский хит-парад. 23.45 Крок. 00.15 Новости. 00.25 Акколада.

ОРТ
05.00 «Доброе утро». 08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. 08.15, 16.00 **«Жестокий ангел».** 09.15 Человек и закон. 09.55 Мультфильм. 10.05 Клуб путешественников. 10.50 Домашняя библиотека. 11.15 «Вместе». 14.15 **«Новые приключения Синдбада».** 14.45 Классная компания. 15.10 «Улица Сезам». 15.35 ...До шестнадцати и старше. 17.15 Угадай мелодию. 17.45 Здесь и сейчас. 18.05 «Чтобы помнили...» 18.45 **«Вечный зов».** 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 **«Ключи от неба».** Х/ф. 22.15 «Поводок для абвера. 1944 год.». Д/ф. 22.40 Новость дня. 22.55 Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 07,30, 08.30, 08.45 Доброе утро, Россия. 07.20 Торговый дом «Ле Монти». 08.15, 23.20 Дежурная часть. 08.35 «Программа передач». 08.50 Товары — почтой. 09.00 **«Санта-Барбара».** 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.35 Вести. 15.15 Мультфильмы. 15.30 **«Первые поцелуи».** 16.30 «Башня». 17.00 Компьютер. 17.15 2-я с. 18.30 Двойной портрет. 19.40 Подробности. 19.55 «Два рояля». 20.40 **«Дьяволица».** Х/ф. 22.35 «Слушается дело». 00.05 Лыжные виды спорта. 00.35 Товары — почтой.

КУЛЬТУРА
07.00, 23.20 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.25 «Московские пенаты». 07.45 Ноу-хау. 08.00 «БДТ: вчера, сегодня, завтра». 09.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05 «Документ-панорама». 10.00 Паноптикум. 10.10 Петербургские сезоны. 10.50 «Парадоксы истории». 11.25 Телевернисаж. 11.40 После новостей... 12.00 Миниатюры русских композиторов. 12.10 Чемпионат мира по лыжным видам спорта. 13.45, 21.55 **«Кнут Гамсун».** Х/ф. 2-я с. 14.30 «Без визы». 14.40 Рядом с тобой. 15.05 **«Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок».** 15.35 «Лукоморье». 15.55 Мультфильм. 16.05 «Открытие таланта». 16.30 «Осенние портреты». 17.05 «Российский курьер». 17.45 «Кто мы?» 18.15 Новое кино. 18.40 «Время музыки». 19.10 Чудо-сказка. 19.50 «Документ-панорама». 20.50 После новостей... 21.10 Петербургские сезоны. 22.40 Джазофрения.

НТВ
06.00 Сегодня утром. 08.10, 16.55 **«Любовь и тайны Сансет Бич».** 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 **«Гиганты Рима».** Х/ф. 10.50 Мультфильм. 11.30 «Старый телевизор». 13.30, 21.45 **«Скорая помощь».** 14.20 «Сегодняччко». 15.30 **«Конан».** Х/ф. 16.20 «Ну, погоди!» 16.30 Впрок. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 19.00 **«Спрятанный-II».** Х/ф. 20.40 Профессия — репортер. 22.35 Сегодняччко. 23.15 Сегодня в полночь. 23.45 Погода. 23.50 Программа передач.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05, 19.50 **«Красное и черное».** 10.15, 18.25 **КиНовости.** 10.25 **«Мой ласковый и нежный зверь».** 12.10 **«Долой коммерцию на любовном фронте, или Услуги по взаимности».** 13.25 **«Бег иноходца».** 14.45, 16.00 **«Адъютант его превосходительства».** 3-я серия. 17.15 **«Русские братья».** 18.35 **«Смотри в оба».** 21.05 **«Город Зеро».** 22.40 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35, 17.05 **«Школьный учитель».** Д-13. 10.20 **«Стукач».** Д-17. 12.05 КиНовости. 12.15 **«С ветром заодно».** Д-13. 14.00 **«Револьвер».** Д-17. 15.30 **«Потери любви».** Д-13. 17.50 **«Костюмер».** Д-13. 19.50 **«Красный король, белый рыцарь».** Д-17. 21.35 **«Странник».** Д-17. 23.15 **«Белая свадьба».** Д-17.

СПОРТ
09.00, 19.20 Программа передач. 09.05 Новости. 09.15 Аэробика. 09.40, 13.45 Урок горных лыж. 09.55 Заметки с чемпионата мира по лыжам. 10.15 Фигурное катание. 12.45 «Щелчок». 13.15 «Гольф». 14.00 Новости. 14.10 Фигурное катание. 16.25 «Мир скорости». 16.55 Легкая атлетика. 19.15 «По всем правилам». 19.25 Заметки с чемпионата мира по лыжам. 19.45 Новости. 19.55 Легкая атлетика. 22.15 «Спорт и...» 22.30 Шахматы. 23.00 Новости. 23.10 Короли бильярда.

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 **«Карусель».** Х/ф. 20.00 Новости «К-видео». 20.30 Вечарніца. 20.45 **«Лицо на мишени».** Х/ф. 1-я с. 21.55 Телемагазин. 22.00 **«Ночная посылка».** Х/ф.

26 ПЯТНІЦА

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! 07.00 Новости. 07.10 Доброе утро, Беларусь! 08.15 Политические диалоги. 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.10 ТВ — школе. История Беларуси. 8-й класс. «Белорусское национально-освободительное движение в период 1905-1907 гг.» 09.40 Видеокурс английского языка. 10.05 Мультфильм. 10.15 Уроки Н.Новожиловой. 10.40 «Пять колец над Двиной». 11.00 Новости. 11.15, 17.45 **«Проклятый уютный дом».** 12.25 Сделано в Беларуси. 12.40 «Поймать ветер». Д/ф. 13.00 Новости. 13.10 **«Водитель автобуса».** Х/ф. 2-я с. 14.15 «Роли, пропетые сердцем». 15.00 Новости. 15.10 **«Приключения Шерли Холмс».** 15.35 Мультфильм. 15.45 Наш край. 16.05 Регион. 16.30 «Риск-версия». 17.00 Новости (с сурдопереводом). 17.10 «А музыка звучит...» 17.30 «Разбуженное течение». Дк. ф. 19.00 Новости. 19.15 «Сегодня с вами...» Художественный руководитель Русского Академического театра им. М.Горького народный артист Беларуси Борис Луценко. 19.40 Добрый вечер, Беларусь! 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Событие. 22.00 **«Выходной полицейского».** Х/ф. 23.35 Криминальная хроника. 23.40 Белорусский хит-парад. 23.45 Новости.

ОРТ
05.00 «Доброе утро». 08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. 08.15, 16.00 «Жестокий ангел». 09.15 «Человек в маске». 10.00 «Чтобы помнили...» 10.40 Смак. 11.20 Чемпионат мира по лыжному спорту. 13.55 Программа передач. 14.20 **«Земля до начала времен».** Х/ф. 15.25 «Ералаш». 15.35 ...До шестнадцати и старше. 17.15 Джентльмен-шоу. 17.45 Играй, гармонь любимая! 18.15 Здоровье. 18.45 Поле чудес. 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.40 Погода. 20.50 **«Смерть протягивает руку».** Х/ф. 22.15 Клуб «Белый попугай». 22.50 Новость дня. 23.10 Фестиваль песни в Сан-Ремо.

РОССИЯ
06.00, 07.30, 08.30, 08.45 Доброе утро, Россия. 07.15 Тысяча и один день. 08.15, 00.00 Дежурная часть. 08.35 «Программа передач». 08.50 Товары — почтой. 09.00 **«Санта-Барбара».** 09.45 Музыка, музыка... 10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести. 15.10 «Новый Аладдин», «Погоня». 15.25 **«Первые поцелуи».** 15.55 Мир здоровья с доктором Богдановым. 16.30 «Башня». 17.00 Компьютер. 17.10 **«Призраки зеленой комнаты».** Х/ф. 18.30 Двойной портрет. 19.40 Подробности. 19.55 «Аншлаг». 20.55 Музыкальный ринг. 22.35 «История болезни». Д/ф. 00.15 **«Домино».** Х/ф. 01.55 Товары — почтой.

КУЛЬТУРА
07.00, 20.40 Программа передач. 07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры. 07.25 Концерт хора мальчиков Домского собора. 08.05 Консилиум. 08.30 Балерина. 09.00, 15.00, 17.00 Новости. 09.05 «БДТ: вчера, сегодня, завтра». 10.10 Истоки. 10.25 Концерт «Аранхуэс». 10.50 «Российский курьер». 11.40 После новостей... 12.00 Пушкин без границ. 12.45 «Время музыки». 13.15 «Размышления по поводу и без...» 13.45, 21.50 **«Кнут Гамсун».** Х/ф. 3-я с. 15.05 **«Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок».** 15.35 «Лукоморье». 15.55 Мультфильм. 16.05 «Осенние портреты». 16.30 Страна Фестивалия. 17.05 «Кто там...» 17.30 «Танго в Кремле». 18.00 Коллекция. 18.15 «Однажды в Арканзасе». Д/ф. 19.10 Чудо-сказка. 19.50 Мультфильмы. 20.15 «Pro memoria». 20.45 После новостей... 21.05 Видеошедевры. 21.35 Стихи И.Анненского.

НТВ
06.00 Сегодня утром. 08.10 **«Любовь и тайны Сансет Бич».** 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 **«Даниил — князь Галицкий».** Х/ф. 10.50 Мультфильм. 11.30 «Старый телевизор». 13.30 «Арина». 14.20 «Сегодняччко». 15.30 **«Конан».** 16.20 «Ну, погоди!» 16.30 Впрок. 16.55 Футбольный клуб. 17.40 Криминал. 18.40 Герой дня. 18.45 **«Черный принц».** Х/ф. 20.25 Спросите Лившица... 21.45 «Криминальная Россия». 22.15 **«Любовь, измена, воровство».** Х/ф. 00.00 Программа передач.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05 **«Красное и черное».** 10.15 **«Смотри в оба».** 11.30, 17.15 КиНовости. 11.40 **«Новенькая».** 13.10 **«Город Зеро».** 14.50, 16.00 **«Адъютант его превосходительства».** 17.25 **«Уникум».** 18.50 **«Одиночное плавание».** 20.20 Кино. Между прошлым и будущим. 20.35 **«Маленькая Вера».** Д-17. 22.45 Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. 09.35 **«Школьный учитель».** Д-13. 10.20 **«Белая свадьба».** Д-17. 11.50, 20.00 КиНовости. 12.00 **«Костюмер».** Д-13. 14.00 **«Странник».** Д-17. 15.40 **«Красный король, белый рыцарь».** Д-17. 17.25 **«Родс».** Д-13. 18.20 **«Захват».** Д-13. 20.10 **«Ни слова маме о смерти няни».** Д-13. 22.00 **«Мертвый штиль».** Д-13. 23.35 **«Уважаемые люди».** Д-17.

СПОРТ
09.00, 20.10 Программа передач. 09.05 Новости. 09.15, 13.05 Аэробика. 09.40, 14.10 Урок хоккея. 09.55 Заметки с чемпионата мира по лыжам. 10.10 Шахматы. 10.40 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Нью-Йорк Айлендерс» - «Торонто Мэйпл Ливз». В перерыве (12.00) Новости. 13.30 «Мир скорости». 14.00 Новости. 14.25 Легкая атлетика. 16.45 Неделя НХЛ. 17.45 Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Нью-Йорк Айлендерс» - «Торонто Мэйпл Ливз». 20.00 Новости. 20.15 «По всем правилам». 20.25 Заметки с чемпионата мира по лыжам. 20.45 «Щит и мяч». 21.15 Тайский бокс. 22.00 Удивительные игры народов мира. 22.30 Шахматы. 23.00 Новости. 23.10 Неделя НХЛ.

8-Й КАНАЛ
18.00 Программа Кеннета Копланда. 18.30 **«Французская женщина».** Х/ф. 20.00 Today. 20.30 Вечарніца. 20.45 **«Лицо на мишени».** 2-я с. 21.55 Медицина и здоровье. 22.00 **«Голографический человек».** Х/ф.

«Вольныя танцы» ў Віцебску

Канцэрт-акцыя «Вольныя танцы» гэтым разам атрымаў віцебскую прапіску. 25 лютага гэтая імпрэза пройдзе ў тамтэйшым клубе «Сава» (кінатэатр «Беларусь»). З боку гаспадароў выступіць віцебскі гурт «Алмазны фронт», у госці чакаюць *NRM*, «Мясцовы час», *Lookout*. Пачатак — а 19-й гадзіне.

Музыка юная і сталая

Дзіцячыя музычныя суполкі могуць існаваць дзесяткі гадоў, але іхні ўзрост заўсёды юны. Сёлета спаўняецца 10 гадоў музычнай студыі мінскага эстэтычнага цэнтра «Равеснік», але з часу заснавання яе ўдзельнікі зусім не пасталелі. Тым не менш у гонар юбілею яны выступяць на самай шаноўнай сцэне краіны — у Канцэртнай зале філармоніі. Канцэрт маленькіх музыкантаў пройдзе 21 лютага а 12-й гадзіне, прагучаць класічныя, сучасныя і народныя творы.

Музыка Гершвіна, Коплленда, Віла-Лобаса і Кенана прагучыць у Канцэртнай зале 22 лютага ў выкананні Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра Беларусі і Дзяржаўнай харавой капэлы імя Р.Шырмы. 24-га ў філармоніі адбудзецца канцэрт гурта народнай музыкі «Свята»

У зале камернай музыкі 20 лютага арганіст К.Шараў і музыказнаўца В.Савіцкая распавядуць пра заходнееўрапейскую музыку эпохі барока, пачатак а 16-й гадзіне. 22 лютага ў Камернай зале адбудзецца вечарына памяці канцэртмайстра Льва Гарэліка, народнага артыста Беларусі. А 23 лютага тут выступіць капэла хлопчыкаў Палаца культуры прафсаюзаў Брэста.

Творы сучасных беларускіх, расійскіх і польскіх кампазітараў прагучаць у Зале камернай музыкі 25 лютага ў выкананні А.Крымера (фартэпіяна), Н.Рудневай (мецасапрана) і Г.Забары (кларнет).

Музычная студыя «Равеснік»

Гастролі

Мужчынскі балет з Санкт-Пецярбурга выступіць у памяшканні Тэатра оперы і балета 22 лютага. Нетрадыцыйна толькі, што ўсе партыі, апрануўшы белыя спаднічкі-«пачкі», выконваюць мужчыны. І не дзеля смеху, а каб паказаць, што нічога няма лепш за мужчынскую пластыку, хараство і... жаноцкасць. Пачатак імпрэзы — а 19-й гадзіне, кошт квіткоў — ад 300 тысяч да 2 мільёнаў рублёў.

У сталічным Палацы спорту 23 лютага выступіць саліст знакамітага рок-гурта *Accept* Уда Дзіркшнайдэр. Квіткі каштуюць ажно да васьмі мільёнаў рублёў, «танны» танцавальны можна купіць за 950 тысяч.

У Канцэртнай зале філармоніі 25 лютага выступіць Вячаслаў Ганэлін, які раней быў знакамітасцю савецкага джаза, а цяпер жыве ў Ізраілі. Ягоная праграма называецца «Манаграфія», а квіткі на канцэрт каштуюць ад 300 тысяч да 2 мільёнаў рублёў.

Тэатры

У сярэдзіне наступнага тыдня ў Тэатры імя Янкі Купалы, нарэшце, чакаецца прэм'ера — «Піраміда Хеопса». Як нам паведамілі ў тэатры, нягледзячы на «гістарычную» назву, гэта сучасная п'еса (драматург Ю.Ломаўцаў жыве ў С.-Пецярбургу). «Піраміда Хеопса» пройдзе 24 і 25 лютага.

У тэатры беларускай драматургіі «Вольная сцэна» 25 лютага пройдзе бенефіс заслужанай артысткі Беларусі Таццяны Мархель. Як нам паведамілі ў тэатры, вечарына павінна быць цікавай, бо ўсе экспромты «капусніка» старанна рыхтуюцца загадзя. Віноўніцу свята павіншуюць сябры, калегі, вядомыя тэатральныя дзеячы і пісьменнікі.

Уваход вольны

Беларускі калегіум 23 лютага запрашае паслухаць гісторыка М.Крывальцэвіча. Ён выступіць у актавай зале бібліятэкі імя Янкі Купалы, тэма — «Археалогія і палітыка», пачатак у 18:30.

З дня нараджэння славутай беларускай спявачкі Ларысы Александроўскай прайшло 95 гадоў. Музей тэатральнай і музычнай культуры адзначыць юбілейную дату ўрачыстай вечарынай з удзелам вучняў Л.Александроўскай, музыкантаў і знаўцаў нядаўняй тэатральнай гісторыі Беларусі. Пройдзе відэапрагляд рэдкіх кадраў, на якіх захаваўся воблік славутай спявачкі. Вечарына пройдзе ў Гасцёўні імя У.Галубка (Траецкае прадмесце), пачатак а 17-й гадзіне, уваход вольны.

Ганна ШЫМЕЛЕВІЧ

КРЫЖАВАНКА

Па гарызанталі:
1. Нарвежскі кампазітар 19-20 ст. **5.** Футбольны клуб у Барысаве. **7.** Курорт у Краснадарскім краі на Чорным моры. **8.** Мячык для гульні ў бадмінтон. **9.** Клапатлівія, чулыя адносіны да каго-небудзь. **12.** Прыбудова перад уваходам у хату з прыступкамі. **16.** Механізм для замыкання і размыкання электрычнага ланцуга. **19.** Пералётная птушка сямейства крумкачовых. **20.** Судна з двух карпусоў. **21.** Невялікі асобны манастыр. **24.** Калючая расліна, пустазелле. **26.** Спосаб хады, бегу каня. **27.** Возера ў Сібіры. **28.** Механізм для пад'ёму і перамяшчэння грузаў. **30.** Адзенне старажытных рымлян. **31.** Абласны цэнтр у Беларусі. **32.** Вулкан на востраве Сіцылія. **33.** Старажытная сельскагаспадарчая прылада для ворыва. **36.** Марка французскага аўтамабіля. **39.** Тэатр сатыры і гумару ў Мінску. **40.** Грашовая адзінка Арменіі. **41.** Дзяржава-востраў у Міжземным моры. **43.** Марка чэшскага аўтамабіля. **47.** Багіня вайны і перамогі, мудрасці ў старажытных грэкаў. **48.** Сталіца дзяржавы ў Заходняй Еўропе. **49.** Луста хлеба. **50.** Папера для абклейвання сцен. **51.** Луб маладой ліпы, з якога плятуць лапці.

Па вертыкалі:
2. Аўтагонкі на спецыяльных спартыўных машынах. **3.** Рака ў Індыі. **4.** Ваенны-кавалерыст у царскай Расіі. **5.** Частка вуліцы, плошчы, якая вымашчана каменнем. **6.** Вялікая сетка для лоўлі рыбы з суднаў. **8.** Прылада для стаўлення ў печ гаршка, чыгунка. **10.** Тканіна для засцілання стала. **11.** Стыль спартыўнага плавання. **13.** Каталіцкі святчэннік у Францыі. **14.** Ядомы грыб. **15.** Драпежная марская рыба. **17.** Жанр жывапісу. **18.** Спартыўная камандная гульня. **22.** Задняя частка судна, лодкі. **23.** Бальны танец. **24.** Галоўная частка царквы. **25.** Дзяржаўная ці грамадская ўстанова, арганізацыя. **29.** Выдатны, агульнапрызнаны дзеяч мастацтва. **33.** Лёгкае яблычнае віно. **34.** Вялікае цёмнае воблака. **35.** Французская пісьменніца. **37.** Лепшыя, адборныя жывёлы для вывядзення пароды. **38.** Мінеральная фарба. **42.** Зяючае кола вакол галавы на іконах. **43.** Частка самалёта. **44.** Кантора, канцылярыя, служба. **45.** Мінерал, каштоўны камень. **46.** Народны паэт Беларусі.

Склала **Святлана ФАЦЕЕВА**

27 СУБОТА

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! **08.00** Континент. **08.15** Столица. **08.40** Потребительская корзина. **09.00** Новости. **9.10 «Такие симпатичные волки».** Х/ф. **10.15** «Сегодня с вами...» Главный редактор газеты «Культура» Людмила Крушинская. **10.40** Здоровье. **11.05** Вершина мира. **11.30** Компьютерный полигон. **11.55** «Все нормально, мама!» **12.30** Четвертое измерение. **13.00 «Легенда о Вильгельме Телле».** **13.55** Книгосбор. **14.25** Олимп. **15.00** Новости. **15.10** Уроки Н.Новожиловой. **15.35** Познай себя. **15.55** Телебом. **16.40** Бон тон. **17.10** «По заповедным местам Беларуси». **17.35** «Это моя работа». **18.05 «На железной дороге».** Х/ф. **18.50** «Песню берите с собой». **19.40** Из достоверных источников. **20.05** Бездельник. **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Спортлото. **21.50 «Человек внутри».** Х/ф. **23.25** Белорусский хит-парад. **23.40** Видимо-невидимо.

ОРТ
06.30 Чемпионат мира по лыжному спорту. **07.15 «Приказ».** Х/ф. 1-я с. **08.30** Слово пастыря. **08.45** Домашняя библиотека. **09.00, 14.00, 17.00** Новости. **09.15** «100%». **09.45** «Утренняя почта». **10.20** «Каламбур». **10.50** Смак. **11.10** Возвращение Третьяковки. **11.40 «Суворов».** Х/ф. **13.30** Умники и умницы. **13.55** Программа передач. **14.15** В мире животных. **14.55** Чемпионат мира по лыжному спорту. **16.20** Как это было. **17.20** КВН-ассорти. **17.50** «Ералаш». **18.10 «Крамер против Крамера».** Х/ф. **20.00** Время. **20.50 «Секретные материалы».** **21.50** Фестиваль песни в Сан-Ремо. **01.00** Программа передач.

РОССИЯ
07.00 Мультфильмы. **07.15 «Собачье счастье».** Х/ф. **08.30** Мультсериал. **09.00** Доброе утро, страна. **09.45** «Сто к одному». **10.30** Любовь с первого взгляда. **11.00** Подиум д'арт. **11.30** Домашние хлопоты. **12.00 «Неделя в Санта-Барбаре».** **13.00, 19.00** Вести. **13.30** Неделя власти. **14.00** «Лазурная звезда». **14.20** «Два рояля». **16.00 «Солнечный день в конце лета», «Холостяки».** Х/ф. **17.00** Моя семья. **18.00** «Площадь звезд-99». **19.35** Лев Лещенко на «Площади звезд». **21.05** «История болезни». Д/ф. **21.55 «Информатор».** Х/ф. **23.50** Звуковая дорожка.

КУЛЬТУРА
09.00, 20.55 Программа передач. **09.10** «Читая Библию». **09.20** Книжный кладезь. **09.35** «Дворянские гнезда». **10.00** «Наобум». **10.25 «Сказание о земле Сибирской».** Х/ф. **12.05** «Виртуозы Москвы». **12.20, 13.45** Чемпионат мира по лыжным видам спорта. **13.30, 21.00** Новости культуры. **14.50** «Железная воля». Спектакль. **16.30** «Очевидное — невероятное». **17.00** Новости. **17.05** Международное обозрение. **17.45** «Рассказы старого сплетника». **18.10** «Судьба, судьбою, о судьбе». **19.25** Чудо-сказка. **19.40** Мультфильм. **19.50** Блаженны плачущие. **20.25** «15-й подъезд». **21.20 «Машенька».** Х/ф. **22.30** «Сиреневый сад». Балет. **22.50** Блеф-клуб.

НТВ
07.00 Мультсериал «Битлджус». **07.25 «Черный принц».** Х/ф. **09.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** Криминал. **09.40** Впрок. **10.00** «Пойми меня». **10.30** «Старый телевизор». **11.15** Своя игра. **11.40 «История Кристины».** 1-я и 2-я с. **14.30** «Русский век». **15.20 «Она написала убийство».** Х/ф. **16.15** Суд идет. **17.00** «Я и моя собака». **17.30** Герой дня без галстука. **18.40 «Свадьба в Малиновке».** Х/ф. **20.30** «Итого». **21.45 «Четверо против кардинала».** Х/ф. **23.30** «Про это». **00.10** Программа передач.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. **09.05 «Следопыт».** **10.35 «Уникум».** **12.00 «Одиночное плавание».** **13.30** Кино. Между прошлым и будущим. **13.45 «Искатель приключений».** **14.15 «Личное дело судьи Ивановой».** **15.35 «Фантазия на тему любви».** **17.00 «Сто грамм» для храбрости».** **17.40 «Табор уходит в небо».** **19.15 «Операция «Ы» и другие приключения Шурика».** **20.50 «Черный квадрат».** **22.45** Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. **09.35, 17.25 «Родс».** Д-13. **10.30 «Уважаемые люди».** Д-17. **12.20 «Мертвый штиль».** Д-13. **13.55 «Ни слова маме о смерти няни».** Д-13. **15.45 «Захват».** Д-13. **18.20 «Захват 2: территория тьмы».** Д-13. **20.00 «Загадочное убийство в Манхэттене».** Д-13. **21.45 «Дом там, где сердце».** Д-17. **23.30 «Освобождение Л.Б.Джонса».** Д-13.

СПОРТ
09.00, 17.40 Программа передач. **09.05** Новости. **09.15, 12.10** Аэробика. **09.40** Урок настольного тенниса. **09.55** Заметки с чемпионата мира по лыжам. **10.15** Шахматы. **11.00** Неделя НХЛ. **12.00** Новости. **12.50** Звездный вторник. **14.00** Новости. **14.10** Настольный теннис. **16.00** «Щит и мяч». **16.30** Мотогонки на льду. **17.30** Новости. **17.45** Викторина Бэна Уайдера по бодибилдингу. **17.50** Настольный теннис. **19.20** Заметки с чемпионата мира по лыжам. **19.35** Большой ринг. **21.35** Спорткоктейль. **22.05** «Мир скорости». **22.35** Шахматы. упертурнир в Линаресе. **23.05** Тайский бокс.

8-Й КАНАЛ
15.00 «Жизнь в слове». **15.45 «Гонки Куре на столкновение».** Д/ф. **16.45 «Живи и дай умереть другим».** Х/ф. **18.45** Мультпланета. **19.30 «Белое солнце пустыни».** Х/ф. **21.00** Вечарніца. **21.15** Телемагазин. **21.30 «Непрошенный».** Х/ф.

28 НЯДЗЕЛЯ

БТ
08.00 «Города мира». Д/ф. **08.30** Мультфильм. **08.40** Потребительская корзина. **09.00** Новости. **09.10** «Все дело в шляпе». **09.40** Мультиклуб. **10.10** «Навстречу». **10.25** Туробъектив. **10.50** «Все нормально, мама!» **11.25** Международные спортивные новости. **11.45** Арсенал. **12.10** Сделано в Беларуси. **12.25** Марсово поле. **12.40** АРТ-клуб. **13.20 «Легенда о Вильгельме Телле».** **14.15** Сельчане. **14.40** «Две жизни поэта». Д/ф. **15.00** Новости. **15.10** «На волне взаимопонимания». **15.50** Мультфильм. **16.35** Станция «Академия наук». **16.50** Зорная ростань. **17.20** Телебарометр. **17.35 «Город мастеров».** Х/ф. **19.00** Теленавигатор. **19.20** Стадион. **19.40** Колыбельная. **20.00** Резонанс. **20.50** «Карамболь». **21.25 «Другая Америка».** Х/ф. **23.00** Премьера песни. **23.10** Автопарк.

ОРТ
06.30 Чемпионат мира по лыжному спорту. **07.25 «Приказ».** Х/ф. 2-я с. **08.30** «Русалочка». **09.00, 14.00** Новости. **09.15** «Непутевые заметки». **09.30** Пока все дома. **10.10** Утренняя звезда. **10.55** Армейский магазин. **11.30** Играй, гармонь любимая! **12.00** Крестьянские ведомости. **12.35** «Все путешествия команды Кусто». **13.25** Смехопанорама. **14.15** Клуб путешественников. **15.05** Спортивная программа. **15.35** «Тимон и Пумба», «Аладдин». **16.35** «Колесо истории». **17.20 «Они сражались за Родину».** Х/ф. **20.00** Время. **20.35 «Большой переполох в маленьком Китае».** Х/ф. **22.25** Новости культуры. **22.40 «Поцелуй перед смертью».** Х/ф. **00.15** Чемпионат мира по лыжному спорту. **01.15** Программа передач.

РОССИЯ
07.00 Мультфильмы. **07.30** Служу Отечеству! **07.55** Прогноз погоды. **08.00** Мультсериал. **08.30** Почта РТР. **09.00** Доброе утро, страна. **09.30** Сам себе режиссер. **10.00** «Аншлаг». **11.00** Русское лото. **11.40** Мир книг. **12.00 «Неделя в Санта-Барбаре».** **13.00** Вести. **13.30** Федерация. **14.10** Парламентский час. **15.10** «Закон и порядок». **16.00** Диалоги о животных. **17.00** Старая квартира. **18.00** Совершенно секретно. **19.00** Зеркало. **19.55 «Штемп».** Х/ф. **21.40** «Колизей». **22.40** Дежурная часть. **23.05 «Глаза, рот».** Х/ф.

КУЛЬТУРА
09.00, 21.20 Программа передач. **09.10** «Читая Библию». **09.20** Консилиум. **09.45** «Белый Клык». Х/ф. **11.10** В тридевятом царстве. **11.35** «Пропавший американец». Д/ф. **13.00** «Петровский университет». **13.30, 21.00** Новости культуры. **13.45** «Спортивные встречи». **14.10** «Лимита». Д/ф. **15.40** Тихий вечер. **16.05** «Свой среди чужих». **16.30** «Вокзал мечты». **17.00** Новости. **17.05** «Прерванный полет». **17.35** Кумиры. **18.35** «Судьба, судьбою, о судьбе». **19.30** Чудо-сказка. **19.50** «Зимние грезы». Балет. **21.35 «Вкус сайры».** Х/ф.

НТВ
07.00 «Повесть о первой любви». Х/ф. **08.30** «Старый телевизор». **09.00, 11.00, 15.00** Сегодня. **09.15 «Приходите завтра...»** Х/ф. **11.15 Большие деньги.** **11.40 «Приваловские миллионы».** 1-я и 2-я с. **14.30** «Русский век». **15.25** «Любовные истории, которые потрясли мир». **15.55** Телеспецназ. **16.40** «Арина». **17.30** Итоги. **17.55 «Зона преступности».** Х/ф. **19.45** Куклы. **20.00** Итоги. **21.00 «Ее звали Никита».** **22.00** Итоги. **22.35 «Церемония».** Х/ф. **00.25** Программа передач.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. **09.05 «Синие зайцы, или Музыкальное путешествие».** **10.10 «Операция «Ы» и другие приключения Шурика».** **11.45 «Табор уходит в небо».** **13.20 «Сто грамм» для храбрости».** **14.00 «Голос».** **15.30 «Портрет с дождем».** **17.00 «Земля Санникова».** **18.30 «Ревизор».** **20.15 «Тегеран-43».** 2 серии. **22.40** Завтра в программе.

МИР КИНО
09.30 Сегодня в программе. **09.35, 17.20 «Родс».** Д-13. **10.30 «Освобождение Л.Б.Джонса».** Д-13. **12.10 «Дом там, где сердце».** Д-17. **13.55 «Захват 2: территория тьмы».** Д-13. **15.30 «Загадочное убийство в Манхэттене».** Д-13. **18.20 «То, что надо»** **20.00 «Ворон».** Д-17. **21.40 «Китти-вертихвостка».** Д-17. **23.25 «Ловец солнца».** Д-17.

СПОРТ
09.00 Спорткоктейль. **09.30, 13.15** Аэробика. **10.00** Шахматы. **10.30** Заметки с чемпионата мира по лыжам. **11.00** Легкая атлетика. В перерыве (**12.00**) Новости. **13.40** «Спорт и...» **14.00** Новости. **14.20** Настольный теннис. **16.45** «Ловись, рыбка». **17.30** Новости. **17.50** Прыжки в воду. **19.00** Настольный теннис. **21.00** Еще неделя позади... **21.30** Программа передач. **21.45** «По всем правилам». **21.55** Хоккей. Чемпионат НХЛ. «Филадельфия Флайерз» - «Нью-Йорк Рейнджерс». В первом перерыве (**22.40**) Новости.

8-Й КАНАЛ
15.00 Программа Рика Реннера. **15.45 «Человек с золотым пистолетом».** Х/ф. **17.30** Мультпланета. **18.00** Под благодатным покровом. **19.00** Свободный бой. **19.30 «Дни грома».** Х/ф. **21.00** Вечарніца. **21.15** Как прекрасен этот мир. **21.30** Новости «К-видео». **22.00 «Страх».** Х/ф.

Хоть бы пронумеровали!

Добропорядочные граждане, наивно полагающие, что в США существует лишь один город Вашингтон, даже не представляют, как глубоко они заблуждаются.

Согласно официальным данным, имя первого президента Соединенных штатов гордо носят не только столица страны, но и еще 2574 города, городка или просто местечка. При этом не следует забывать, что в данный список не входят штат Вашингтон, а также всевозможные школы, горы, холмы и прочие объекты.

Относительно крупных населенных пунктов, именуемых Вашингтонами, в США насчитывается 37. Причем четыре из них по американским меркам считаются едва ли не древними. Человек, неискушенный в этих особенностях американской жизни, легко может попасть впросак. Известный российский бард Александр Городницкий, например, рассказал, как во время гастролей летел из Бостона в Коламбус и едва не отправился в другой конец страны. «Я и не знал, что в США есть два Коламбуса», — удивился поэт. Сотрудник аэропорта ответил на это: «Коламбусов у нас три».

Б.П.

© НАВІНЫ. Спасылка на газету НАВІНЫ абавязковая. E-mail: edit@svaboda.minsk.by Пасведчанне аб рэгістрацы № 996 Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173.
Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» (г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3) Заказ 512 Нумар падпісаны ў друк 19/02/99 (15:00) Наклад — 21.660
Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі